

Tænk engang...

HELE VERDEN
I SKOLE

Tænk engang...

Tænk engang... er udgivet af U-landsorganisationen Ibis som led i den globale uddannelseskampagne. Kampagnen fokuserer på børns ret til uddannelse og målet er, at sikre alle børn i verden en god, gratis skoleuddannelse inden år 2015.

U-landsorganisationen Ibis er medlem af GCE, og deltager i den globale uddannelseskampagne med Hele Verden i Skole. GCE er en non-profit paraply organisation, der består af mange organisationer over hele verden. I Danmark er det Ibis, der repræsenterer GCE. Hvert år arrangerer GCE en verdensomspændende aktions-uge, der sætter fokus på Uddannelse for Alle.

En stor tak til følgende forfattere og forlag, der har stillet deres materiale gratis til rådighed: Charlotte Blay, Hanne Jørgensen, Hanne Plaetner, Lene Kaaberbøl, Ole Lund Kirkegaards familie og pårørende, Forlaget Hjulet og Forlaget Gyldendal.

Redaktion: Ibis

Illustrationer: Ole Lund Kirkegaard, Niki Daly

Foto: Isabel Grignon, Christina Guldbrandt, Ulla Hauer, Lotte Holmen, Jenny Matthews, Jacob Ljørring, Ole Loumann, Bjarne Stæhr

1. oplag

Copyright: Ibis 2004

Layout: Mediefabrikken / Jesper Clausen

Produktion: Mediefabrikken

LæseRaketten er produceret med støtte fra Danida

Forlag og distribution: Ibis, Nørrebrogade 68 B, 2200 København N, Tlf. 3535 8788

www.ibis.dk

ISBN 87-87804-23-9

LæseRakettens indhold

Velkommen til LæseRaketten	4
----------------------------------	---

Trin 1

Tænk engang... ..	6
-------------------	---

På vej til skole	8
------------------------	---

Ole Lund Kirkegaard

Der var engang	14
----------------------	----

Niki Daly

Trin 2

Tænk engang... ..	20
-------------------	----

Du er ikke så dum, Jasin	22
--------------------------------	----

Hanne Jørgensen & Hanne Plaetner

Drengen der spiller fodbold	26
-----------------------------------	----

GCE

En lugt af skole	27
------------------------	----

GCE

Trin 3

Tænk engang... ..	28
-------------------	----

Natskygge	30
-----------------	----

Lene Kaaberbøl

Vandtyven i Kenya	42
-------------------------	----

Charlotte Blay

Trin 4

Tænk engang... ..	46
-------------------	----

Udbytte af undervisningen	48
---------------------------------	----

Christian Isaac

Min bror er min fjende	54
------------------------------	----

Charlotte Blay

Om forfatterne	58
----------------------	----

Velkommen til LæseRaketten

LæseRaketten er en samling højt-læsningshistorier, noveller og fantasy-historier med forskellige vinkler på skole, uddannelse eller mangel på samme. LæseRaketten kommer vidt omkring. Den bringer dig til Danmark, tager dig en tur til fantasy-land og en række fattige lande på jordkloden. Uanset hvor LæseRaketten bringer dig hen, håber vi, at den på sin tur gennem verden giver dig noget at tænke over, at historierne vækker din nysgerrighed og interesse, så du og andre børn og unge får et nuanceret billede af, hvad det betyder, at der er mange børn i verden, der aldrig kommer i skole.

Hele Verden i Skole

Hele Verden i Skole er en kampagne, der arbejder med børns ret til at få en uddannelse. Det er ethvert barns ret at få en uddannelse, men alligevel er der over 100 millioner børn, der aldrig får en. I år er en af kampagnens aktiviteter den LæseRaket som du sidder med i hånden. Ved at læse teksterne kan du være med til at markere, at flere børn får en god, gratis uddannelse.

Den Globale Uddannelseskampagne

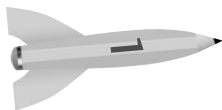
U-landsorganisationen Ibis er medlem af den verdensomspændende uddannelseskampagne Global Campaign for Education, og deltager i kampagnen med "Hele Verden i Skole". Målet med kampagnen er at sikre, at alle børn i verden får en god, gratis uddannelse inden år 2015.

Kampagnen løber af stablen en gang om året. Sidste år satte verdens børn og unge fokus på pigers lige ret til uddannelse. Det er nemlig sådan, at 56% af de børn der ikke kommer i skole, er piger. Måske er du en af de 36.000 danske skoleelever, der var med sidste år, hvor Guinness verdensrekord i "Verdens største undervisningstime" blev slået med mange længder?

Nu letter Raketten – god tur!

Tænk engang...

... hvis du ikke skulle i skole! Hvordan tror du, det ville føles, hvis mange af dine venner gik i skole hver eneste dag, men du skulle blive hjemme for at hjælpe din familie? Du ville nok føle dig snydt og udenfor, selvom du sikkert nogle gange drømmer om en fridag fra skolen.

Rigtig mange børn føler sig snydt, fordi de aldrig kommer i skole. Hvis deres familie er meget fattig, har de måske ikke råd til at betale for, at børnene kan komme i skole. I nogle lande skal man nemlig selv betale penge for at gå i skole, det skal man ikke i Danmark. Måske bliver børnene nødt til at arbejde i stedet for at gå i skole, for at tjene penge til familien. Det kan være, at de skal passe dyr og høste markerne. Måske arbejder de på en fabrik, hvor de syr tøj, eller også har forældrene brug for, at de bliver hjemme og passer de små søskende, mens forældrene selv er ude og arbejde.

Der er faktisk mere end 100 millioner børn i verden, som ikke kommer i skole. Det er et rigtigt stort tal. Ved du, hvor mange mennesker der bor i Danmark? Prøv engang at forestille dig, at alle mennesker, der bor i Danmark, var børn på en gang. Både din farfar og farmor, dine forældre og dine onkler og tanter. Det ville være lidt skørt, ikke? Hvis man havde 20 lande ligesom Danmark, hvor alle var børn, så ville man have 100 millioner. Så stort et tal er det!

Det er vigtigt, at vi hjælper de mange børn i verden, som ikke går i skole ligesom dig. Det er du med til at gøre, ved at være med i LæseRaketten.

På vej til skole

AF OLE LUND KIRKEGAARD

En morgen stod Frode og Mia ved havelågen og kikkede efter de store børn.

De store børn var på vej til skole.

Nogle af dem daskede langsomt af sted, mens de trak deres skoletasker efter sig på en meget træt og meget søvnig måde.

Men de fleste af skolebørnene cyklede og løb og hoppede af sted, så de blev helt varme og røde i kinderne af det. Der var osse nogle af dem, der skændtes og lo, og råbte ganske forfærdelig højt. Og så var der nogle, der slog hinanden oven i hovederne med deres tasker, så det sagde klong og tjong og slask.

"Ork, mand," sagde Frode og lænede sig længere ud over havelågen for bedre at se, hvad de store børn lavede. "Det er næsten ligesom i en cowboy-film..." Mia nikkede.

"Jep," sagde hun. "De mangler bare hestene".

Klokken otte ringede skoleklokken. Det var kun en ganske lille ringe-lyd borte bag ved de høje huse. Men selv om det bare var en lille lyd, så virkede den alligevel godt nok – for lige på én gang satte alle børnene vældig fart på – og det så næsten ud, som om de blev suget væk fra vejen af en kæmpe støv-suger.

Og så var der lige pludselig ganske stille og øde på vejen. De eneste, der var tilbage, var mælke-manden og en gammel dame i sut-sko med en kurv over armen – og så en bleg lille dreng, som kom løbende alt, hvad han kunne, mens han mumlede: "7,9,32 – og kongen har fire maver – og køerne levede fra 1871 til 1900 – og så er der Slagelse og alle de andre byer..."

Han pustede dybt – og den lille blege – og så var han osse væk.

Frode og Mia stirrede længe efter ham.

"Du," sagde Frode. "Hva' var det, ham drengen sagde?"

"Han læste lektier," sagde Mia og så vældig klog ud.

Mia vidste noget om skolen, for hun havde en store-bror, som gik i femte, og som engang havde læst lektier.

"Hva' er lektier?" sagde Frode, som ikke kendte nogen, der gik i skole.

"Jah," sagde Mia. "Lektier er nogen man læser, når man går i skole. Alle dem der går i skole får lov til at læse lektier om konger og køer og den slags."

"Ork, mand," sagde Frode og sukkede. "Bare det var mig."

"Ja," sagde Mia. "Og de må osse lære ord og skrive i hæfter henne i skolen."

Og somme tider får de lov til at klippe papir i stykker."

"Får de lov til at klippe papir i stykker?" råbte Frode.

"Det gør de," sagde Mia. "De klipper masser af papir i stykker. Masser. Og bagefter synger de sange og smider remoulademadder op på tavlen."

Frode havde nær tabt vejret.

"Hold da op," sagde han og lukkede øjnene. "Remoulade-madder..."

Mia nikkede. Hun var vældig stolt, fordi hun vidste så meget.

"Ja" sagde hun. "Man må næsten alting henne i skolen. Man må osse gå i klasser."

"I hva'?" råbte Frode og så endnu mere forbavset ud.

"I klasser," sagde Mia. "Man må gå i mange, mange klasser – og drille læreren, lige til han bliver så gal, at han træder op i papirkurven og råber: nu kan det være nok."

"Råber han virkelig det?" sagde Frode.

"Det er lige, hva' han gør," sagde Mia. "Somme tider råber han osse: gid alle børn sad oppe på månen."

"Ork, ork," sagde Frode og trippede fornøjet. "Alt det dér er lige noget for mig. Både det med remoulade-madderne og klasserne og læreren, der står oppe i papirkurven. Mest det med remoulademadderne. Sjask, siger det nok, når de splatter ud over tavlen..."

Han stod lidt og kiggede ned af vejen mod det sted, hvor alle skolebørnene var forsvundet med deres cykler og tasker og mad-pakker.

"Du, Mia," sagde han så. "I dag går vi to i skole."

"Hva' gør vi," råbte Mia og blev helt mærkelig i hovedet.

"Vi går i skole og prøver alt det sjove," sagde Frode. "Vi får min mor til at smøre nogle gode remoulade-madder. En hundrede stykker – eller deromkring."

"Jamen," sagde Mia. "Man skal først gå i klasser og sådan noget. Og man skal have læst lektier for at komme ind."

"Ha," sagde Frode. "Har vi to måske ikke læst de dér lektier om kongen og køerne, hva'?"

"Nåhh, johh," sagde Mia. "Men vi har jo ingen bøger og sådan noget."

"Ork, ork," sagde Frode og begyndte at trække afsted med hende. "Det får vi sikkert alt sammen, når vi kommer til ham fyren i papir-kurven."

"Ja, måske," sagde Mia. "Hvorfor mon kongen har fire maver?"

"Han spiser sikkert meget, sådan en konge," sagde Frode. "Uforbederligt meget."

Frodes mor smurte to mad-pakker – fulde af remoulade-madder.

"Hvad skal I bruge alle de remoulade-madder til?" spurgte hun, mens hun

pakkede dem ind.

"Vi skal i skole," sagde Mia. "Og høre læreren råbe: nu kan det være nok."

"Fint," sagde Frodes mor.

"Vi skal osse klippe papir i stykker," sagde Frode. "Og gå i noget der hedder klasser."

"Ihh," sagde hans mor. "Det lyder vel nok rart. Bare det var mig."

"Du kan da godt komme med," sagde Frode.

"Næhh," sagde hans mor. "Jeg er vist alt for stor."

"Ja," sagde Mia og kiggede på hende. "Det er du. Alt, alt for stor."

"Der ser I," sagde Frodes mor og lo. "Smut I nu bare selv derhen."

"OK," sagde Frode. "Vi kommer hjem igen, når vi har brugt remoulade-madderne."

"Hils læreren," sagde Frodes mor.

"Det skal vi nok," sagde Mia. "Han står sikkert allerede oppe i papirkurven."

"Står han i papirkurven?" sagde Frodes mor. "Hvad laver han dog der?"

"Råber," sagde Mia. "Det er sådan noget, de gør der-henne. Det siger min store-bror."

"Nå, sådan," sagde Frodes mor. "Ja, der sker jo så meget nyt i skolerne i dag – man kan snart ikke følge med i det længere."

"Nej," sagde Frode. "Men nu går vi altså." Hans mor vinkede til dem, da de løb ned ad trappen.

"I papirkurven," mumlede hun. "Det var da et underligt sted at stå..."

Nede på gaden sagde Mia: "Hvordan kommer vi i skole?"

"Cykler," sagde Frode. "Min far har en cykel nede i kælderens."

"Jamen," sagde Mia. "Jeg kan ikke cykle."

"Det skal du ikke være ked af," sagde Frode og klappede hende på ryggen.

"Det kan jeg nemlig heller ikke."

De trak cyklen op fra kælderens og op på gaden. Der stillede de den foran have-lågen.

"Det er en meget stor cykel," sagde Mia.

"Det er det," sagde Frode. "Og den kan køre stærkt. Mindst 120 i timen – eller dér omkring."

De to børn klatrede op på havelågen og videre op på cyklen.

"Hork," sagde Mia. "Der er højt ned. Jeg bli'r helt svimmel."

"Det gør jeg osse," sagde Frode. "Og jeg kan ikke nå pedellerne"

"Det hedder pedalerne," sagde Mia.

"Nå," sagde Frode. "Men jeg kan ikke nå dem alligevel."

"Jamen," sagde Mia. "Så kan vi jo slet ikke køre i skole."

"Nøhh," sagde Frode og så lidt skuffet ud.

"Måske skulle vi gå i stedet for," sagde Mia.

"Er du rigtig klog, mand," sagde Frode.

"Jeg er ikke en mand," sagde Mia.

"Hva'," sagde Frode. "Nåhh, nej – men det er jo kun de små skolebørn, der går i skole. De store børn, dem der har læst lektier og alt det der – de kører på cykler."

"Ikke alle sammen," sagde Mia.

I det samme kom der en stor, bumset skoledreng forbi.

"Dav, småkravl," sagde han. "Hva' laver I oppe på ham Carl-Børge dér?"

"Vi hedder ikke Carl-Børge," sagde Frode.

"Det er jern-geden dér, jeg snakker om," sagde den store dreng og sparkede til cyklen.

"Vi har ikke nogen ged," sagde Mia.

"Århh," sagde den store dreng og vrængede ansigt. "Er I da helt pløk oven i låget begge to. Jeg snakker om jeres sofa-cykel, hvis I så kan forstå, hva' jeg mener. Hva' laver I oppe på den?"

"Ja, vi skal altså i skole," sagde Mia. "Men vi kan ikke rigtig komme i gang."

"Hø, hø," sagde den store dreng og pillede sig i næsen. "Var det slaveanstalten, I snakkede om?"

"Nej," sagde Mia. "Skolen."

"Det er det samme," sagde den store dreng. "Alle skoler er slaveanstalter. Nå, så I vil gerne i skole, hva'?"

"Jep," sagde Frode. "Og vi har remoulade-madder med til at smide på tavlen." Den store dreng grinede fornøjet.

"Ho,ho," sagde han. "I er da vist slet ikke så dumme alligevel, hva'?"

"Næ-høj," sagde Frode. "Og vi skal osse se ham læreren hoppe op i papirkurven og råbe."

"Det lyder bedre og bedre," sagde den store dreng. "Nu skal jeg sætte jer lidt i gang, bette folkens."

Og så gav han cyklen et ordentligt puf.

"Hold fast," skreg Frode.

"Det gør jeg osse," skreg Mia. "Jeg holder fast, alt hvad jeg kan."

"Vi kører," skreg Frode.

"Ja, det kan jeg godt mærke," råbte Mia.

Den store cykel begyndte at slingre ned ad gaden. Den gamle dame med sutskoene og kurven over armen måtte springe for livet.

"Du godeste," råbte hun. "Det dér går da vist aldrig godt..."

Og det fik den gamle dame sandelig ret i. Den store cykel slingrede først op på fortovet og væltede to kasser tomater foran gartnerens butik.

"Hov, hallo," råbte gartneren og kom løbende med en agurk i hånden. "Den slags er ikke tilladt. Tomater skal ikke ligge på gaden – tomater skal og bør ligge i deres kasser..."

"Ja..." råbte Frode og slingrede videre over gaden og ind i en bank, hvor alle kunderne tabte deres penge af bar' be-fippelse.

"Man må sandelig ikke cykle i banker," råbte en vred bankmand og væltede med sin stol. "Banker er til penge... ikke til cykler og andre køre-tøjer."

"Nej..." mumlede Frode og fortsatte med Mia ud af bankens anden dør.

"Det var godt, at der var to døre," råbte Mia.

"Mmmm..." sagde Frode og sik-sakkede ud og ind mellem en hel masse biler på en parkeringsplads – og videre ned gennem en gå-gade, hvor folk måtte hoppe som høns, mens de holdt på deres hatte og briller.

For enden af gå-gaden kørte cyklen gennem et stativ, hvor der var hængt tøj ud til udstilling, og da cyklen igen dukkede frem fra stativet, havde Frode fået sig en ny frakke, der var 18 numre for stor – og Mia havde fået sig en vældig fin sommer-hat med store blomster. Videre drøede cyklen ned af en lang bakke, hvor den til sidst drejede fra og kørte gennem en hæk – lige ind midt i en kolonihave. Her lagde den sig lisså stille i græsset ved siden af en mand og en kone, der sad nok så fredeligt ved et bord og drak morgen-kaffe.

"Ihh, næhh," sagde konen og slog hænderne sammen. "Vi har rigtignok fået gæster. Har du set det, Konrad?"

Konrad, der var hendes mand, og som sad og læste avis, kikkede over avisens kant.

"Hva'?" sagde han.

"Vi har fået gæster, lillefar," sagde konen. "To nydelige unge mennesker i noget mærkeligt tøj."

"Jamen," sagde Konrad. "Det har vi sandelig osse. Go'da', kære venner. I kommer lige til morgen-kaffen."

Frode og Mia rejste sig op og børstede deres tøj.

"Vi skulle ellers i skole," sagde Frode.

"Og smide remoulade-madder på tavlen," sagde Mia.

"Nej, da," sagde Konrad. "Vent I hellere med at gå i skole til en dag, hvor det er regn-vejr. I sådan et dejligt solskinsvejr skal man nyde livet. Sæt jer ned og få et glas safte-vand."

Og sådan gik det til, at Frode og Mia sad ved et bord i en fremmed kolonihave den morgen og drak saftvand og spiste remoulade-madder.

"Men en anden dag ta'r vi i hen i skolen og ser ham læreren i papir-kurven," sagde Frode.

"Ja, gør I det," sagde Konrad. "men vent til en dag, hvor vejret er rigtig trist."

Teksten er venligst udlånt af forlaget Gyldendal. Teksten er fra bogen "Tippe Tophat og andre fortællinger" af Ole Lund Kirkegaard, Gyldendal, 1997.

Der var engang...

TEGNET OG FORTALT AF NIKI DALY

Allerede klokken otte begynder det at blive bagende varmt på slette i Lille Karoo, og den tørre luft fyldes af duften af vilde urter. Grusvejen til Hopefield ligger så lige som en lineal foran Sarie og så langt som en evighed.

Sarie kender vejen godt. Hver dag følger hun den til skole – og hjem igen. Hun har ikke noget imod at gå så langt – hun kan lide at gå og drømme, og hun har stærke ben.

Det er skolen hun er ked af.

Hver gang hr. Adonis siger: "Børn, tag jeres læsebøger frem," føler Sarie sig dårlig, hendes hænder kommer til at ryste og hendes stemme forsvinder.

Sarie hader at læse op i klassen. Alle de ord! Der er så forfærdelig mange – og de løber ud i ét, linje efter linje, side op og side ned. De sætter sig fast på hendes tunge, og hun hakker og stammer i dem. Når det er hendes tur til at læse, sidder børnene bag i klassen og fniser.

"Giv dig god tid," siger hr. Adonis venligt.

"Giv dig god tid, Sarie!" driller Charmaine og Carmen efter skoletid. "Giv dig god tid!" efteraber de mindre børn.

Kun Emile holder sig tilbage og siger ikke noget. Han ved at Charmaine og Carmen er misundelige på Sarie fordi hun er smuk – som en prinsesse.

Hjemme bliver Sarie kaldt en efternøler fordi hun er født mange år efter sine brødre.

Saries familie arbejder alle længe og hårdt på en fårefarm, undtagen om søndagen hvor de hviler ud. Efter frokost tager hendes far sig en lur mens hendes mor sætter sig med sit strikketøj i skyggen af eucalyptustræet. Men efter nogle pinde falder hun også i søvn.

Så løber Sarie hen over sletten til højderyggen. Dér bor en sød gammel dame som de kalder Ou Missus. Hun sidder som hun plejer, i sin rustne gamle bil og venter på Sarie. Sarie klatrer op på førersædet og leger at hun kører en søndagstur et eller andet sted hen – langt, langt væk.

Mens de kører, fortæller Ou Missus historier fra dengang hun var ung og hendes bil var skinnende blank. Og så fortæller Sarie Ou Missus alting: hvordan hun hader at læse op, hvordan ordene sidder fast i halsen på hende ligesom tørt brød, og hvordan de andre børn ler af hende.

"Ja, folk kan være onde," siger Ou Missus. "Men giv ikke op, Sarie. Det er dejligt at holde af bøger og at kunne læse godt."

En søndag da Sarie er træt af at køre, kravler hun om på bagsædet. Drømmende lader hun sine hænder glide hen over det sprukne læder og ned i mørket mellem sædet og ryglænet. Så mærker hun det – der er noget under sædet. Hun trækker til... og op kommer en støvet gammel bog!

Sarie hopper om på forsædet med bogen. Omslaget knirker da hun åbner den.

"Du store, Sarie!" siger Ou Missus. "Se, der står 'Til Lizzie med kærlige hilsener fra Mor og Far'. Den bog har tilhørt min datter."

"Læs den for mig...vil du ikke nok!" tigger Sarie.

Den gamle dame ryster på hovedet. "Nej, Sarie!"

Sarie kigger forbavset på hende. Men så spiller et fiffigt smil på Ou Missus' læber. "Vi vil læse den sammen."

"Der var engang en rig mand hvis kone blev meget syg..."

Det er en dejlig historie om en smuk pige og to onde stedsøstre. Det er sjovt at læse sammen med Ou Missus. En gang imellem læser Sarie alene. Ou Missus falder ind og hjælper lige før et ord får hende til at gå i stå, indtil historien slutter:

"Og så giftede Askepot sig med sin prins, og de levede lykkeligt resten af deres dage."

Da solen går ned bag højdedraget, lukker Ou Missus bogen. Sarie er alt for lykkelig til at hun kan sige noget.

"Nu er det din bog," siger Ou Missus og klapper Saries hånd. "Næste søndag læser vi den igen."

Den næste dag kan Sari ikke komme i skole hurtigt nok. Hun vil gerne vise hr. Adonis sin smukke bog.

"Åh, Askepot," siger hr. Adonis.

"Læs den for os, hr. lærer!" råber børnene.

Mens hr. Adonis læser, husker Sarie det hele. Hun kan endda se nogle af ordene for sig.

Bagefter beder hr. Adonis børnene tage deres læsebøger frem. Spændt åbner Sarie sin læsebog. Men da det bliver hendes tur til at læse, vikler ordene sig rundt om hendes tunge, og hun begynder at stamme.

"Giv dig god tid, Sari," siger hr. Adonis.

Emile ser på Sarie. Hendes øjne fyldes af tårer mens hun kæmper for at få ordene frem. Charmaine og Carmen sidder og fniser bagved.

Da Sarie ser Ou Missus, fortæller hun hende det alt sammen. "Emile var den eneste som ikke lo," siger Sarie.

"Jamen, han lyder da som en prins," siger Ou Missus. Så klapper hun i hænderne og siger: "Og gæt hvem du kan være?"

Hun løber ind i sit hus og kommer ud igen med en gammel selskabskjole. Den lugter muggent, men den stråler da den falder ned over Saries skuldre.

"Min prinsesse!" hilser Ou Missus med et dybt buk.

De følgende søndage læser Sarie sin yndlingsbog for Ou Missus. Jo mere hun

læser, des mindre bange bliver hun for at læse højt i klassen. Og jo mindre bange hun føler sig, des bedre læser hun.

Den næste dag kommer skoleinspektøren, frk. November, på besøg i klassen for at høre børnene læse. De læser op én efter én. Det bliver snart Saries tur. Hun åbner sin læsebog og... pludselig føler hun sig dårlig igen. Hvad nu hvis hun kludrer i det og taber tråden? Eller hvis hun finder det rigtige sted igen, men så mister stemmen?

Hr. Adonis venter tålmodigt. Klassen begynder at blive urolig. Sarie tænker på alle de ord hun har læst sammen med Ou Missus. Hun kan se dem for sig – masser af venlige bogstaver der holder hinanden i hånden og former ord som danser og synger sammen. Hun kan fornemme Ou Missus ved siden af sig. Tappert tager hun en dyb indånding og begynder at læse...

Ordenen strømmer ud så klart som kildevand.

"Du læser fint," siger frk. November.
Ud af øjenkrogen kan Sarie se Emile smile.

Efter skole følges Sarie og Emile ad hjem.

"Har du lyst til en tur i min bil?" spørger Sarie.

Emile ler. "Hvor er din bil?"

"Kom så skal jeg vise dig den," siger Sarie og tager ham i hånden.

Ou Missus vinker da hun ser dem komme hen over sletten.

"Skynd jer, lad os komme af sted!" råber hun. Sarie hopper ind på førersædet.

Ou Missus sætter sig på bagsædet så Emile kan sidde foran.

"Så du er Emile," siger Ou Missus.

"Ja," siger Emile genert. "Jeg er ven med Sarie."

"Det er godt," siger Ou Missus. "Synes du ikke hun læser fint?"

"Jo," svarer Emile.

"Jeg vil vædde på du ikke vidste at hun kan køre bil."

"Nej," griner Emile.

"Hvor skal vi hen, Sarie?" Spørger Ou Missus og sætter sig godt til rette.

"Langt, langt væk!" svarer Sarie.

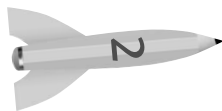
Foran dem strækker Lille Karoo's flade slette sig så langt øjet rækker. Bjergtoppe flimrer i den disede horisont som fjerne slotte. Og da Sarie tager rattet, står luften stille, og det er næsten som om...

... Der var engang.

Tænk engang...

... hvis du ikke skulle i skole! Hvordan tror du, det ville føles, hvis mange af dine venner gik i skole hver eneste dag, men du skulle blive hjemme for at hjælpe din familie? Du ville nok føle dig snydt og udenfor, selvom du sikkert nogle gange drømmer om en fridag fra skolen.

Rigtig mange børn føler sig snydt, fordi de aldrig kommer i skole. Hvis deres familie er meget fattig, har de måske ikke råd til at betale for, at børnene kan komme i skole. I nogle lande skal man nemlig selv betale penge for at gå i skole, det skal man ikke i Danmark. Måske bliver børnene nødt til at arbejde i stedet for at gå i skole, for at tjene penge til familien. Det kan være, at de skal passe dyr og høste markerne. Måske arbejder de på en fabrik, hvor de syr tøj, eller også har forældrene brug for, at de bliver hjemme og passer de små søskende, mens forældrene selv er ude og arbejde.

Der er faktisk mere end 100 millioner børn i verden, som ikke kommer i skole. Det er et rigtigt stort tal. Ved du, hvor mange mennesker der bor i Danmark? Prøv engang at forestille dig, at alle mennesker, der bor i Danmark, var børn på en gang. Både din farfar og farmor, dine forældre og dine onkler og tanter. Det ville være lidt skørt, ikke? Hvis man havde 20 lande ligesom Danmark, hvor alle var børn, så ville man have 100 millioner. Så stort et tal er det!

Det er vigtigt, at vi hjælper de mange børn i verden, som ikke går i skole ligesom dig. Det er du med til at gøre, ved at være med i LæseRaketten.

Du er ikke så dum, Jasin!

AF HANNE JØRGENSEN OG HANNE PLAETNER

Sort eller hvid?

Jasin kører med bus til skole. Det varer næsten en time. Jasin går ikke i en almindelig skole. Han har nemlig svært ved at læse. Det er derfor han skal køre langt.

Jasin kommer fra Somalia. Det er et land i Afrika. I to år har Jasin og hans mor boet i Danmark. Han er ved at lære dansk. Det er ikke let. Han bliver tit drillet. Især når han siger et forkert ord.

I skolen lærer han mange nye ord. Han lærer at rime. Når han bliver drillet med at han er sort, siger han bare: "Sort eller hvid? Du bare skrid!"

Den nye dreng

Det er de samme folk, der er med bussen hver dag. Men de taler ikke sammen. De taler heller ikke med Jasin. I dag gør det ikke noget, for Jasin er i godt humør.

Alt er som det plejer at være – men ikke helt. For i dag står en ny dreng ved det næste stoppested.

Jasin har aldrig set ham før. Drengen går op i bussen. Jasin er spændt. Hvem mon han er? Hvor skal han hen? Og hvad hedder han?

Drengen ser sur ud. Han sætter sig på sædet foran Jasin. Bussen holder mange gange, og folk går ud. Til sidst er der kun to tilbage i bussen. Det er Jasin og den nye dreng.

Den nye dreng ser ud af vinduet. Hvor mon han skal af? Jasin tager mod til sig.

"Hvor skal du af?"

Den nye dreng svarer ikke. Jasin prøver igen.

"Hvor skal du af?"

Drengen ser på ham.

"Er det mig du taler til?"

Jasin nikker og smiler.

"Nå, men jeg gider altså ikke tale med dig!"

"Du kan jo ikke tale dansk!"

Jasin bliver ked af det. Så prøver han en gang til.

"Jeg spørge dig, du svare mig."

"Du er sgu bare for meget!"

Nu er drengen rigtigt sur.

"Men hvis det kan lukke kæften på dig, så O.K. Jeg skal på Spasser-skolen!"

"Jeg ikke forstå," siger Jasin.

"Nej, du ikke forstå en skid!"

Lidt efter holder bussen. Nu er de ved skolen. Jasin rejser sig. Han skal af. Den nye dreng rejser sig også. De står ud begge to. Og bussen kører.

Den nye dreng står lidt og kigger. Måske skal han gå på Jasins skole?

"Skal du også gå på Skolen ved Mosen?", siger Jasin så.

"Ja, du er sgu ikke så dum, din nar!" siger den nye dreng.

"Så kom med!" Jasin smiler. "Jeg vise vej!"

De nye dreng smiler ikke. Han står bare og ser sig om.

"Så tal dog dansk, din nar!" siger Jasin og smiler.

Den nye dreng svarer ikke. Jasin går hen mod skolen. Så vender han sig om.

"Kom nu!" siger han.

Den nye dreng går hen mod ham. Han slæber sin taske hen ad jorden. Han ser stadig sur ud.

"Hvad navn har du?" siger Jasin.

"Ja, hvad tror du?"

"Det kan jeg ikke vide," smiler Jasin.

"Jeg hedder Jannik."

"Og jeg hedder Jasin. Kom nu! Jeg vise vej!"

Skolen ved Mosen

Jasin og Jannik går hen på skolen. Der kommer mange børn. Nogle kører på cykel til skole. Og nogle bliver kørt i bil af deres far eller mor.

"Jeg er 10 år," siger Jasin.

"Hvad er du?"

"10 år!"

"Så skal du gå i min klasse," siger Jasin.

"Det er godt! De er flinke! Vores lærer er også flink"

"På min gamle skole blev jeg mobbet af de andre børn," siger Jannik.

"Også af min lærer!"

"Hvorfor det?" siger Jasin.

"Fordi jeg ikke kunne læse!"

Jasin nikker.

"Sådan var det også på min gamle skole. Jeg blev drillet fordi jeg var sort. Og fordi jeg ikke tale dansk. Det gør de ikke her."

"Jeg vil se det før jeg tror det," mumler Jannik

Der sker så meget på den nye skole. Alle er rare ved hinanden. Og Jannik synes at dagen går hurtigt.

Snart sidder Jasin og Jannik igen i bussen. Men nu er de på vej hjem.

"Nå," siger Jasin.

"Så du det?"

"Så hvad?" siger Jannik.

"Du sige selv, at du vil se før du tro!" griner Jasin.

"Så du det? Og tror du det?"

"Ja, det var en rar skole," siger Jannik. "Og de andre var flinke."
Jasin smiler.

"Vil du med hjem?" siger Jannik. "Min kat har lige fået killinger."

"Ja tak," siger Jasin. "Hvis jeg må ringe til min mor og far."

"Ja, du kan bare låne vores telefon."

Teksten er venligst udlånt af Hanne Jørgensen og Hanne Plaetner. Teksten er hentet fra bogen "Du er ikke så dum, Jasin!", Gyldendal, 2000.

Drengen der spiller fodbold

Jeg hedder Sarkim. Jeg er 13 år og bor i Indonesien. Jeg går ikke i skole. Jeg skal sælge ris-kager på gaden hver dag. Jeg kan godt lide at spille fodbold.

Engang gik jeg i skole. Det varede i tre år og så var det slut. Der var ingen penge til at betale for min skolegang. "Sarkim", sagde min far. "Jeg er ked af det, men det er enten mad eller skole". Jeg kan høre på min fars stemme, når han er ked af det. Så piber den som en lille mus.

Mine venner vinker til mig, når de er på vej til skole. De råber og hopper.

"Hej, Sarkim skal du ikke med i skole?"

Jeg ryster på hovedet og peger ind mod byen.

Jeg råber tilbage: "Jeg skal arbejde!"

Min ven kalder på mig. "Skal vi spille fodbold?" Han har været i skole og står nu med sin klude-bold i hånden. Jeg vinker tilbage og går over til ham.

Selvfølgelig vil jeg gerne spille fodbold. Det elsker jeg. Måske kan jeg blive fodboldspiller og berømt...

Når jeg spiller fodbold tænker jeg kun på at sparke bolden højt op i luften, så den et kort øjeblik forsvinder ud af syne. Så glemmer jeg at jeg ikke går i skole med mine venner.

Teksten er en revideret historie fra Global Campaign for Education.

En lugt af skole

Jeg hedder Ana og bor i Guatemala. Jeg vil gerne gå i skole, men jeg skal arbejde siger min far. Det er nødvendigt, hvis vi skal have mad hver dag, siger han. Mine andre brødre og søstre arbejder også. Men min store-bror er dygtig. Han går i skole. Han er den eneste af os, der går i skole. Han er heldig.

Min far synes, at det er strengt, at alle børn ikke kan gå i skole. Lige nu taler han med naboen. Min far er rød i hovedet. Når han er rød i hovedet, ved jeg, at han er sur. Han slår ud med armene og peger ud over de grønne marker. Markerne ligger på siden af bjerget.

"Hvis vi havde jord kunne vi dyrke kaffe, majs og bønner. Vi kunne tjene penge ved at sælge det," siger far. Naboen nikker. "Hvis vi tjente penge kunne vores børn gå i skole."

Min far bliver mere og mere rød i hovedet. "Uden skole lærer børn ikke at læse og skrive", siger min far. "Hvis de ikke kan læse og skrive, bliver de lettere snydt." Han taler meget højt nu. Der er flere voksne, der samler sig omkring ham.

Jeg lægger mig op i hænge-køjen og venter på min store-bror. Han har lovet mig, at jeg må se i hans skole-bøger.

"Hej Ana, vil du se?" Min store-bror kaster to bøger hen til mig. Jeg griber dem. Jeg kan ikke læse, hvad der står. Men jeg kan godt lide at kigge i bøgerne. Når jeg bladrer i dem, lugter de lidt af skole. Det er lidt som om, jeg sidder i skolen. Og det er trods alt en god fornemmelse.

Teksten er en revideret historie fra Global Campaign for Education.

Tænk engang...

...hvis jeg ikke gik i skole! Det har mange af jer nok tænkt mere end en gang, når jeres forældre har vækket jer alt for tidligt om morgenen, eller når I har siddet i klasseværelset, mens solen skinnede udenfor og I mere havde lyst til at være ude og lege. Mange synes, det er dejligt med en fridag en gang i mellem, men hvordan tror du i virkeligheden, det ville være aldrig at komme i skole?

Faktisk er der mange børn i verden, der aldrig får mulighed for at komme i skole – selvom mange af dem rigtigt gerne vil. De lærer aldrig at læse eller skrive, og alle de andre ting, du lærer i skolen. Mere end 100 millioner børn er ikke i skole. Det er et tal, der er så stort, at det er meget svært at forestille sig. Hvis du tænker på, at det svarer til 20 lande ligeså store som Danmark, hvor alle mennesker, både de gamle, børnene og de voksne ikke kan læse, så kan du måske få et billede af, hvor stort tallet er.

De fleste af historierne her i LæseRaketten fortæller om børn, der har en anden hverdag end den de fleste af jer kender. Det er vigtigt, at vi hjælper de mange børn i verden, som ikke går i skole ligesom dig. Det er du med til at gøre ved at være med i LæseRaketten.

Natskygge

AF LENE KAABERBØL

Hun mærkede en hånd på sin skulder.

"Er det dig de kalder Natskygge?"

"Nej," løj hun og så sig hurtigt omkring. "Jeg kender ikke nogen der hedder sådan." Hun smøg ligesom tilfældigt hånden af sig og gled et skridt til siden, ind mellem to markedsboder. Ingen byvagter. Fint. Hvor var Subai? Hvorfor havde han ikke advaret hende?

"Så er det måske heller ikke din fugl, den her?"

Hun standsede. Vendte sig langsomt om.

Subai hang fra kvindens hånd. Et kort, isnende øjeblik troede Nat at raven var død. Men så opdagede hun at den stadig bevægede vingerne, bare meget langsomt og dirrende, som om det var en kæmpe anstrengelse at bevæge sig overhovedet.

"Slip ham," sagde hun uvilkårligt, og indså så i næste nu at hun havde afsløret sig.

"Så *er* du altså Natskygge?" sagde den fremmede kvinde.

Nat prøvede at gøre sig rolig og kold, prøvede på at *tænke*. Hvad var der galt med Subai? Sådan havde hun aldrig set ham før. Hvis den lede heks havde ... hvis hun så meget som ...

Men den tyv der ikke bruger hovedet, mister det.

Det havde Jamil sagt mindst tusind gange, og Nat vidste at den gamle mestertyv havde ret.

"Jeg kender ikke nogen Natskygge," sagde hun så roligt som hun kunne. "Jeg kan bare ikke lide at se et dyr blive behandlet på den måde. Hvad har det arme kræ gjort dig?"

Mens hun talte, så hun kvinden an. Der var stort set ikke den øreflip, finger eller ærmefflig der ikke var tyngtet ned af guld og jadesten. Selv håret var buret inde i et net af guldtråde og jadeperler. Når den slags kvinder gik ud, var de ellers som regel omgivet af et større opbud af vagter, pakkebærere og andre tjenende ånder. Men hun så ud til at være alene. Et fristende mål for enhver tyv ... og alligevel ville Nat nok have holdt sig langt, langt væk. De øjne dér ... hårde som kul, men ikke nær så varme. Måden hun gik og stod på – som om resten af verden hellere måtte flytte sig. Og så var der også lige det ... Nat skuttede sig en lillebitte smule ... så var der også lige det at ét af de glitrende bånd der

snoede sig rundt om kvindens hals, var levende. En hvid jadesnog. De var sjældne, og trods det uskyldige navn så giftige at et enkelt bid var dødeligt. Nej, her gjorde man bedst i at løbe så hurtigt man kunne, i den modsatte retning. Og det ville Nat også have gjort. Hvis altså ikke lige det var fordi Subai hang der fra kvindens hånd og lignede noget man lige så godt kunne smide i rakkerkulen.

"Kom her," sagde slangekvinden.

"Hvorfor?" sagde Nat og overvejede om hun kunne flå Subai fri inden jadesnogen kunne nå at hugge til.

"Fordi jeg vil tale med dig. Og fordi du gerne vil have din fugl tilbage."

"Det er ikke min fugl."

"Ikke det?"

Giftslangen bevægede sig. Den snoede sig fri af kvindens hals, gled ned ad hendes ene arm – ned mod den hånd der holdt Subai.

"Nej," hviskede Nat. "Lad være."

Kvinden smilede. Det var ikke noget rart smil.

"Der er ikke langt," sagde hun. "Følg efter mig."

Grønne teglsten, gyldne gitterporte, silkeforhæng og et springvand i hver af de to gårdhaver de kom igennem ... og et glas kølig frugtsaft på lakbordet foran hende. Jo, fint skulle det være, tænkte Nat.

"Drik," sagde slangekvinden.

Nat rystede svagt på hovedet.

"Jeg er ikke tørstig." Faktisk var hendes mund og hals tør som en ørken, men man kunne ikke vide hvad de kom i glassene her – udover saft.

Kvinden trak på skulderen så jadesnogen hævdede hovedet og spillede med en lille sort, kløftet tunge. Den var ikke så stor, slangen – ikke meget tykkere end Nats pegefinger – men det gjorde ingen forskel for giften. Subai var blevet anbragt i et bur med guld- og sølvtremmer. Det var beregnet til en meget mindre fugl, og den store ravn kunne knap strække vingerne derinde. Ikke at han prøvede – han sad stadig og hang med det kraftige næb og skuttede sig bare lidt fra tid til anden, som om han ville ryste vand af fjerdragten.

"Du er altså Natskygge."

Nat nikkede mismodigt. Det nyttede ikke længere noget at nægte.

"Man har fortalt mig du er den bedste tyv i Colmonte. At du aldrig er blevet fanget."

"Hvem har sagt det?"

"Det kan være lige meget."

"Det kan vel ikke være lige meget hvem der sådan går og kalder mig for en tyv."

Jeg har aldrig – "

Slangekvinden gjorde en utålmodig bevægelse med hånden, og pludselig var det som om Nats tunge sad fuldstændig fast i munden på hende.

"Ti stille, pigebarn. Der er kun én ting ved dig som interesserer mig. Og det er din evne til at slippe ind og ud af huse andre tyve ikke engang tør nærme sig. Kender du Glastårnet?"

Nat nikkede. Hendes tunge var stadig en død klump i munden på hende. Var kvinden en magus? En af den slags heksefolk der kunne gøre folk helt kulrede i hovedet, så de troede varmt var koldt og kunne brænde sig på en isklump – eller skære sig på en fjer? Det var næsten som om hun kunne hugge til med usynlige slangetænder og lamme dét hun ville – stakkels Subai i buret dér, og Nats ellers ret livlige tunge. Det var sjældent Nat var bange for andre end byvagten. Men slangekvinden skræmte hende. Langt ind under huden. Helt ind i hjertet. Hvad havde hun gjort ved Subai? Hvad ville hun gøre ved Nat?

Måske hvis jeg bare gør som hun siger, tænkte Nat og knyttede hænderne under bordet. Hvis jeg gør det hun vil have mig til. Måske hun så vil lade os gå ...

"I Glastårnet har man en bog," sagde slangekvinden. "Den skal du hente til mig."

Nat opdagede at hun igen kunne tale.

"Men ... Glastårnet er fuld af bøger," sagde hun.

"Ikke som denne. Den er der kun én af i hele verden."

"Hvordan skal jeg kende den?"

"Den hedder Altings Historie."

Ja, det er fint, tænkte Nat. Men jeg kan altså ikke læse. Det sagde hun ikke højt. Hun nikkede bare.

"Altings Historie. Det kan jeg godt huske."

"Skaf mig den." Der gled et sært udtryk over kvindens ansigt, som en der har gået i ørkenen i dagevis og endelig hører rindende vand. "Skaf mig den, lille tyv, og du skal blive rigeligt belønnet."

Åh jo, tænkte Natskygge, den sang kender vi. De lover guld og grønne palmelunde på forhånd, men når man så har skaffet dem det de vil have ...

"Hvor meget?" sagde hun.

Kvinden lagde en skindpung på lakbordet.

"Så meget," sagde hun. "Hundrede mark guld."

Natskygge måtte kæmpe for ikke at lade sig mærke med noget. Hundrede ... hundrede mark *guld*. Det var ... det var en formue. Det var nok til at købe ... til at købe ...

Et lille hus. En dadellund. En brønd og en have, et æsel til at bære ting til og fra markedet. Og måske en hest at ride på, bare for sjov. Og Jamil ... Jamil

kunne bo der også. De kunne lade som om Jamil var hendes far. Og de ville aldrig mere være nødt til at være sultne om aftenen, eller være bange for byvagten, eller fryse når det blev koldt i Colmontes gader.

Hendes fingre rystede en lille smule da hun rakte hånden frem mod pungen.

"Ikke endnu, lille tyv."

Stemmen var så kold at man næsten kunne mærke kulden mod huden, og Natskygge stivnede.

"Først vil jeg vide at vi har en aftale. At et ord er et ord."

"Jeg holder altid hvad jeg lover," sagde Natskygge.

"Drik," sagde kvinden. "Skål med mig på vores handel. Så vil jeg tro dig."

Natskygge så mistænksomt på hende. Jadesnogen havde løftet hovedet og spillede med tungen. Af de to, kvinden og slangen, syntes Natskygge at det var kvinden der så farligst ud.

"Hvis du drikker først," sagde hun så langsomt. Det var groft, det var uhørt, at en pige som hende, en simpel gadgetøs, talte sådan til et menneske der var rig som en Matriark. Men kvinden nikkede bare, som om hun ikke havde forventet andet. Hun tog glasset.

"En god og ærlig handel," sagde hun og tømte glasset halvt. "Og nu dig."

Natskygge drak.

Kvinden fulgte selv Natskygge til døren. Subai sad på Nats skulder og skuttede sig, stadig tydeligt utilpas. Men Nat var lettet over igen at mærke den velkendte fornemmelse af ravnens kløer mod sin hud. Og i bæltet havde hun pungen, skindpungen med de hundrede mark guld. Måske var det alligevel et held at hun havde mødt kvinden med jadesnogen.

"Jeg skal nok få fat på den bog," sagde hun. "Hurtigst muligt."

"Inden daggry i morgen," sagde kvinden.

Natskygge rynkede panden.

"Det er ikke sikkert det lykkes i nat," sagde hun. "Det kan tage to nætter – eller måske tre."

Kvinden rystede på hovedet.

"Lille tyv. Der er noget jeg lige må vise dig." Hun holdt noget frem – en lille grøn krystalflaske der hang i en af de gyldne kæder om hendes hals. Den blinkede i solen mens den svingede, frem og tilbage, frem og tilbage, og Natskygge kunne ikke få øjnene fra den.

"Det er en modgift," sagde kvinden. "En meget sjælden modgift."

"Mod hvad?" kunne Natskygge ikke lade være med at spørge.

"Mod den gift du lige har drukket."

Det gav et ryk i Natskygge, så Subai måtte baske med vingerne for at holde balancen.

"Du drak selv ... " hviskede hun.

"Ja. Efter at jeg havde drukket modgiften. Lille tyv ... hvis du vender tilbage med bogen, har du intet at frygte. Så venter denne lille flaske på dig. Hvis ikke ..."

"Hvad så?" hviskede Nat.

"Så vil du dø i timen efter daggry i morgen."

Hun fandt Jamil i hans sædvanlige krog ved siden af vandsælgerens bod. Den gamle mesters ben var svage nu og kunne dårligt bære hans vægt, og hans øjne var ikke længere så skarpe som de havde været. Men ørerne fejlede ingenting.

"Natalya," sagde han så snart han hørte hendes skridt. "Hvad er der galt?"

Han var den eneste der kaldte hende ved navn. For alle andre var hun Nat, eller Natskygge, eller bare "den satans tyvetøs".

"Der er ikke noget galt," sagde hun. "Tværtimod." Hun knælede ned ved siden af ham og lagde den tunge skindpung i hans skød. "Mærk."

"Hvor meget?" sagde han, da han mærkede pungens vægt.

"Hundrede mark," sagde hun stille. "I guld."

Hun ventede på at se hans ansigt lyse op. Hun ventede på det smil hun havde forestillet sig, den glæde hun selv havde glædet sig til. Men han smilede ikke.

"Natalya," sagde han stille. "Hvad har du gjort?"

"Der er nok til et hus," sagde hun. "Med en brønd og en lund med dadelpalmer. Og et æsel. Og måske endda en hest."

"Natalya. Svar mig."

"Er du ikke glad?" spurgte hun, og kunne høre at hendes egen stemme rystede lidt.

"Ikke før du fortæller mig hvad du har gjort for at få de penge."

"Det er ikke noget særligt," sagde Nat. "Bare ... bare en bog."

"En bog?"

"Ja. Og du skal hjælpe mig. Du skal skrive noget for mig."

Jamil missede med øjnene. Han var ikke helt blind, men hun vidste at han ikke kunne se hendes ansigt som andet end en lysplet omgivet af sort hår. Alligevel havde hun på fornemmelsen at han så lige gennem hende.

"Har du været hos Jadesnogen?" spurgte han så.

Hun bed sig i læben.

"Hvorfor tror du det?"

"Hvad er det du vil have jeg skal skrive?" sagde han.

"Det bogen hedder. Så jeg kan kende den."

"Og hvad er så det?"

"Altings Historie."

Der gik et dybt suk gennem ham, og han knugede sine rynkede hænder sammen om en fold af skjorten.

"Så har du været hos hende," sagde han. "Natalya, du gør det ikke. Du går tilbage med pungen og afleverer den igen."

"Nej!"

"Jo. Hun er en heks, Natalya. Hun kan flere maguskunster end Matriarkerne selv, og hun er lige så kold og hensynsløs som det krybdyr hun går med om halsen."

Det ved jeg godt, tænkte Natalya, men hun sagde det ikke højt.

"Vi kan købe et hus," sagde hun bare.

"Jadesnogen har brændt efter at få fat på den bog i årevis," sagde Jamil. "Hun har hyret den ene tyv efter den anden – mindst en snes, tror jeg. Og hør nu, Natalya: ikke en eneste er vendt tilbage."

Det gøs i Natskygge. Men der var ikke noget hun kunne gøre nu. Hun kunne ikke bare give pungen tilbage. Det ville ikke skaffe giften ud af hendes krop.

"Jeg bliver nødt til det," sagde hun stille. "Og ikke kun for pengenes skyld."

"Hvorfor?"

Men det ville hun ikke sige.

"Skriv det," sagde hun bare. "Skriv bogstaverne for mig. Så jeg kan kende bogen når jeg ser den."

Natten var næsten lige så varm som dagen havde været. Enten det, tænkte Natskygge, eller også var giften begyndt at virke, og hun havde feber. Skjorten klæbede til ryg og bryst, og hun havde måttet binde et tørklæde om panden for ikke at få sved i øjnene.

"Op," hviskede hun til Subai. "Op med dig."

Ravnen lettede fra hendes skulder og strakte sine brede sorte vinger. Den fløj op mod det vinduesgitter Natskygge pegede på, strøg ind gennem tremmerne ét sted og ud et andet, og vendte så tilbage til Nats skulder.

"Tak," mumlede hun og gned de sorte brystfjer med en finger. Hun bandt tråden

om Subais ben op og trak forsigtigt i den indtil hendes bedste reb hang som hun ville have det. Det var bare en tynd sort skygge langs muren, men for Nat var det lige så godt som en trappe. Hun havde klatret op ad det så mange gange før at Jamil havde sagt at de vist burde have kaldt hende Aben i stedet for.

Det var ikke klatreturen, der var problemet. Det svære lå i at komme forbi vinduesgitret deroppe. Hun fyldte trods alt en del mere end Subai.

En hund gøede ikke så langt væk. Hun stivnede, og hang så stille hun kunne, lige under vinduet. Subai udstødte en lav skræppen, som om han ville tysse på hunden.

"Den er ikke inde i huset," hviskede hun til sin fugl. "Måske er det naboens ..."

Men selv naboens hund kunne vække de sovende i Glastårnet, så hun blev hængende musestille et stykke tid før hun klatrede det sidste stykke og ålede sig ind mellem tremmerne.

Hun krøb sammen på gulvet lige under vinduet mens hun ventede på at øjnene skulle vænne sig til det tætte mørke. Var her nogen? Hun kunne ikke høre nogen åndedrag, og den eneste lugt var en sær blanding af støv og lim og læder, som hun ikke syntes hun kendte. Bøger, gik det op for hende. Det var lugten af et rum fyldt med bøger.

Hun rejste sig op. Det var næsten gået for nemt, syntes hun. Nu skulle hun bare finde den dér *Altings Historie* som Jadesnogen var så begærlig efter at få fat på. Hun fumlede under skjorten efter den stump tællelys hun havde med.

Lyset fra den spinkle flamme spredte mørket og kastede et blødt, gult skær hen over væggene. Eller ...

Sådan set kunne man ikke se væggene. Man kunne ikke se andet end bøger. Bøger, bøger, bøger, fra gulv til loft. Og gennem den åbne dør kunne hun skimte en stor sal som var lige så bogfyldt. Der måtte være ... der måtte være mange tusind bind.

"Åhhhh ..." Nat kunne ikke holde en lille fortvivlet lyd tilbage. Nu forstod hun bedre hvorfor det havde været så vanskeligt for de andre tyve at vende tilbage til Jadesnogen med den rigtige bog. Det ville jo tage timer ... dage måske ... at finde én bog blandt så mange.

Hun fik en brændende fornemmelse i maven og tænkte på giften. Hun kunne næsten mærke hvordan den bredte sig indefra og ud, som sort farve i klart vand.

"Jeg vil ikke dø," hviskede hun til Subai. "Jeg er ikke engang tretten år endnu. Det er uretfærdigt!" Hun vidste ikke nøjagtigt hvor gammel hun var, kun at Jamil havde sagt hun nok var fire eller fem år da han fandt hende.

Ravnen strøg næbbet mod hendes kind et par gange, et velkendt kærtegn der var hårdt og blødt på én gang.

"Du har ret," hviskede Natskygge. "Jeg bliver nødt til at prøve."

Hun kiggede en ekstra gang på den lærredslap Jamil havde givet hende med, på de sorte kulstreger som ikke sagde hende noget som helst. Jamil havde lært hende at skrive sit eget navn – NATALYA – men det havde ikke interesseret hende. Det var vigtigere at lære at åbne en ny lås, eller at lære hvordan man smuttede fra en vagt som havde fat i én. Bogstaver var for rige folk, og hun og Jamil var ikke rige.

Hundrede mark guld. Det var rigdom. Hvis hun overlevede det her, ville der måske blive tid og råd til bogstaver.

"Men det er jo nu jeg har brug for det," sagde hun til Subai. Hun så på lærredslappen én gang til. De tre første bogstaver kendte hun i det mindste fordi de også hørte med i hendes eget navn. ALT og en masse krims-krams.

Hun tog en bog ud af reolen. Så endnu en. Det var ikke den. I det hele taget ...

Bogen var ikke herinde. Det var hun næsten overbevist om. Den var i det næste rum, den store sal midt i tårnet.

Hun smuttede gennem døråbningen. Og standsede brat op.

Oven over hende tindrede stjernerne som tusind bittesmå sole. Himlen var mørkeblå som en Matriarks fløjlskåbe, og månen stod dér, næsten fuld, en bleg-hvid skive som lignede et ansigt.

Taget var af glas. Det var selvfølgelig derfor de kaldte det for Glastårnet. Og selv om det hastede så meget, selv om hun havde mindre end seks timer at leve i, så kunne hun ikke lade være med at stoppe op et øjeblik.

Hun så stjernerne næsten hver eneste nat. Men ikke sådan her. Det var som om glasset fik dem til at lyse klarere end ellers. Tænk at stå inde i et *hus* og se på stjernerne ...

Så fik hun øje på den. Midt i tårnsalen. Og hun vidste med det samme at det var dén.

Hun sank ned på knæ foran det bord den lå på. Tællelyset var ikke længere nødvendigt, stjernerne og måneskinnet var lys nok. På omslaget stod det, trykt med gyldne bogstaver der alligevel lignede Jamils sorte streger: ALTINGS HISTORIE.

"Der er den," sagde hun til Subai, og lettelsen strømmede gennem hende. Nu var det bare om at komme uset ud igen. Hun rørte forsigtigt ved de gyldne bogstaver. Den var så fin udenpå. Gad vide hvordan den så ud indeni?

Hun åbnede bogen. Og gispede.

Der var et billede i den. Et billede af en pige med sort hår flettet tæt ind til hovedet, store forskrækkede mørke øjne, og et ansigt der var sværtet mørkt med sod for at lyse mindre i mørket. På pigens skulder sad en stor ravn.

"Det er mig," hviskede Natskygge. "Se, Subai, det er dig og mig."

Hun bladede om på næste side, men der var hverken billeder eller bogstaver. Så bladede hun baglæns i stedet for.

Jamil. Jamil sad i sin krog ved siden af vandsælgerens bod og stirrede ud i mørket. Han sov ikke. Hans læber bevægede sig, som om han bad. Han er bekymret for mig, tænkte Natskygge, og havde lyst til at fortælle den gamle mand på billedet at alt var godt, hun havde fundet bogen, nu skulle hun bare ud igen.

Men hun måtte lige vende en side mere.

Jadesnogen. Heller ikke Jadesnogen sov. Hun vandrede op og ned ad flisegangen ved springvandet i sit fine hus, og Natskygge kunne næsten mærke hvordan begæret rasede i kroppen på hende. Bogen. Hun ville have bogen, hun *måtte* have bogen ...

Natskygge bladede hurtigt videre. Hun havde ikke lyst til at se på Jadesnogen.

Men Jamil. Hun ville gerne se flere billeder af Jamil. Og af Subai. Og ... af sig selv.

Hun bladede og bladede, længere og længere bagud i bogen. Dengang Jamil lærte hende at klatre. Dengang hun smagte sin første melon. Dengang hun fik Subai, en lille forpjusket unge der ikke kunne klare sig selv ...

Dengang Jamil fandt hende, en lille forsulten unge der kravlede rundt på en affaldsdyng, endnu mere skravlet og syg end Subai ...

Og så. Billeder af noget hun ikke selv kunne huske. Eller ikke havde kunnet huske før nu. Et hus. Et hus fuld af syge mennesker. Og nogle som var døde.

En kvinde med hår der var lige så sort som Subais fjer. Lige så sort som Natskygges eget.

Hun kunne mærke tårerne på kinderne, så salte at det sved.

"Nogle gange gør det ondt at se for meget på fortiden."

Natskygge nikkede. Hun kunne ikke sige noget, hendes hals var lukket til af tårer.

"Jeg troede hun gik fra mig," kvækkede hun. "Smed mig ud, ligesom affald. Det sagde de andre."

"Nej. Hun døde. Hun gik ikke fra dig med vilje."

Natskygge så op. Der stod en mand over for hende, en mand i en lang grå kåbe der skinnede som silke i morgenlyset.

Morgenlyset.

Natskygge for op.

Det var morgen. Himmelkuplen over hende var gylden og lyseblå, og solen var stået op. Hun havde siddet og kigget i den elendige bog hele natten, og nu –

Hun rakte ud efter den. Timen efter daggry. Måske kunne hun stadig ...

"Nej." Manden lagde hånden på hendes arm og bremsede hende, ikke voldsomt, men alligevel bestemt. "Den må ikke falde i hænderne på Jadesnogen."

Hun så op på ham. Han så ikke vred ud, næsten ... næsten beklagende ... Men også meget beslutsom. Og hun vidste pludselig at her ville ingen af hendes tyvekneb virke. Hun kunne ikke få ham til at se et andet sted hen et øjeblik, hun kunne ikke dukke sig eller vride sig eller smutte til siden. Colmontes bedste tyv, den berygtede Natskygge der aldrig var blevet fanget ... var blevet fanget.

Og om cirka en time ville hun være død.

Hun kunne mærke giften i kroppen. Det brændte, ikke længere kun i maven, men i arme og ben, i hoved og hals. Det var allerede blevet sværere at trække vejret, og hendes hænder og fødder var kolde, og tunge som bly.

"Hvad er der?" spurgte manden.

"Ikke noget."

Så kom hun i tanke om Subai.

"Kan du lide dyr?" spurgte hun.

"Ja. Hvorfor spørger du?"

"Vil du tage dig af min ravn? Han hedder Subai."

"Det kan du selv, Natalya. Hvis du vil."

Hun undrede sig ikke over at han kendte hendes navn. Han havde set hvad hun havde set i bogen. Han vidste allerede mere om hende end Jamil.

"Nej," sagde hun. "Det ... kan jeg ikke."

Han så indgående på hende.

"Hvad gjorde hun?" spurgte han, og der var ingen tvivl om at det var Jadesnogen han mente.

"Hun gav mig gift," sagde Nat. "Du har vel ikke tilfældigvis en modgift?"

Hun prøvede på at lyde hård, som om det ingenting betød. Men hendes stemme knækkede og lød hæsere end Subais.

"Hvad var det for en gift?"

"Det ved jeg ikke." Hvorfor så han urolig ud? Hvorfor så han ud som om han bekymrede sig om hende? Hun var en tyv. Hun var kommet for at stjæle hans bog. Han skyldte hende ikke noget.

"Find det," sagde han til hende. "Find det i bogen."

Hun så forvirret på ham. Han slog utålmodigt ud med hånden.

"Kom nu. Vi må ikke spille tiden. Se nu efter!"

Endelig forstod hun. Hun rakte igen ud efter bogen og bladede til hun fandt et billede hvor hun sad med Jadesnogen, med glasset på bordet mellem dem. Manden bøjede sig ned og studerede billedet og bogstaverne indgående.

"Der er ikke noget," sagde han.

"Hvad mener du?"

"Der er ikke gift i glasset."

"Men ... "

Manden bladede videre i bogen.

"Her," sagde han så. "Det er her det sker."

Natskygge havde lyst til at slå ham. Selvfølgelig var der gift i glasset. Hun kunne mærke det! Hvorfor stod han nu og pegede et helt andet sted i bogen?

"Hun er en magus," sagde han. "Hun kan få folk til at tro så meget på det hun siger at de ville brænde sig på en isklump hvis hun sagde den var varm. Se nu her."

Natskygge kiggede modvilligt på billedet. Jadesnogen stod med den lille grønne krystalflaske med modgift i hånden – og Nat kunne huske hvordan den havde svinget frem og tilbage og glimtet i sollyset, så det var svært at få øjnene fra den.

Men ...

Hun havde stadig svært ved at trække vejret. Det sved og brændte i hele kroppen. Der var mindre end en time tilbage. Hun kunne *mærke* det. Han tog fejl. Hun havde drukket gift, og hun vidste det.

"Natalya. Lad mig vise dig noget."

Hun så op på ham. Han var meget yngre end Jamil, faktisk ikke mere end sådan lige akkurat voksen. Alligevel virkede han som ... som en der vidste alting.

Hun rystede på hovedet.

"Det nytter jo ikke noget," sagde hun og fugtede sine tørre læber. "Det er snart for sent."

"Se." Han havde slået op i bogen. Ikke på noget af det hun allerede havde set, men på en af de senere sider – de som før havde været blanke.

Nu var der noget. Et billede. Et billede af en pige med sort hår der sad og læste i en bog. På hendes skulder sad en stor sort ravn og så ud som om den også læste med.

"Jeg kan ikke læse," sagde Natskygge.

"Ikke nu. Men det kommer du til."

Hun så op på ham.

"Jamen ... "

"Natalya. Bogen lyver ikke. Du ved den kan vise dig fortiden og nutiden. Nu har den også vist dig lidt af fremtiden – hvis du selv vil."

Natskygge stirrede på billedet af pigen som kunne læse. Hun forstod ingenting.

"Hvorfor er du så rar ved mig? Jeg kom for at stjæle din bog!"

"Ja. Ligesom mange andre tyve før dig."

"Ingen af dem vendte tilbage!"

"De ville hellere blive. De fleste af dem er blevet Bogmestre ligesom mig."

Natskygge så igen på billedet i bogen. Pigen så glad ud. Glad og rolig. Optaget af det hun læste.

"Er det mig?"

"Det ser sådan ud, ikke? Men måske mere Natalya end Natskygge."

"Men ..."

"Hvad?"

"Jamil ... vi skulle have et lille hus. Og en dadellund." Og et æsel og en hest, men det sagde hun ikke højt.

"Det kan måske også lade sig gøre."

"Begge dele?"

"Hvem ved? Det vigtigste er at der stadig er sider tilbage i bogen. Din historie er ikke slut endnu."

Det gik op for Natalya at hun kunne trække vejret igen. At den brændende fornemmelse i maven var væk. Subai løftede hovedet og strakte vingerne, som om også han pludselig havde det bedre.

"Hvad *er* det for en bog?" sagde hun.

"Bogen om verden. Bogen om dig. Bogen om det hele. Jadesnogen tror hun kan skrive i den og bestemme hvordan fremtiden skal være. Men det er ikke sådan man gør. Vi skriver i den med de ting vi gør i livet – ikke omvendt."

"Men ... der stod ikke noget i den da jeg kom."

"Da troede du heller ikke på at du havde en fremtid."

Subai strakte sig og satte af fra Natalyas skulder. Ravnens kredsede rundt under krystalkuplen, og Natalya fulgte ham med øjnene. Solen stod højt på himlen allerede. Den første time efter daggry var gået. Hun kom til at le. Ikke fordi noget var sjovt, bare fordi hun var glad. For Bogmesteren havde jo ret.

Det vigtigste var at historien ikke var forbi endnu.

Novellen er skrevet af Lene Kaaberbøl til LæseRaketten 2004.

Vandtyven i Kenya

AF CHARLOTTE BLAY

Katan hylede. Slagene haglede ned over hans bare brune ryg.

"Tyv!" brølede havemanden.

Øjnene lyste vildt i hans kulsorte ansigt, mens han strammede taget i Katans krusede hår.

"Din lille beskidte tyveknægt. Skal du stjæle af hotellets vand. Pas på jeg ikke siger det til din far..."

Som en slange sprællede og vred Katan sig. Men den store næve havde låst sig fast i hans hår. Det gjorde afsindigt ondt. Og slagene over ryggen sved. Katan skreg.

Endelig slap den sorte grab sit tag i hans hår og han faldt. Tumlede hen over den grønne græsplæne på alle fire. Blev ramt af vandslangens plaskende stråle og slap våd og tudende ud gennem den åbne gitterport.

"Og tag så dit lort med", brølede havemanden.

Katan hørte, hvordan vanddunken blev sparket hen ad havegangen. Det rustne jern buldrede mod fliserne og bragede ind i gitterporten. Han snuppede dunken. Så forsvandt han. Ind i buskadset, der voksede tæt langs begge sider af hotellets indkørsel.

Solen stod allerede højt på himlen. Den borede de brændende stråler ned gennem buskene. Bagte den røde jord på stien, så den blev gloende. Men Katans fodsåler var tykke som læder. Uden at mærke det mindste, klaskede han hen ad stien med den tomme vanddunk. Han måtte skynde sig.

Mens han skød genvej gennem en banan-plantage, tænkte han med ubehag på, hvor rasende hans far ville blive, hvis han opdagede at Katan havde prøvet at stjæle vand fra hotellet. Han vidste osse, at hans far kunne miste sit arbejde med at gøre rent på hotellet, hvis havemanden sladrede til Mr. Harker. Katan spyttede. Den Mr. Harker bestemte alting.

Derhenne lå søen. Eller det der engang var søen. Nu var det nærmest et sørgeligt lille grumset mudderhul. Engang hentede de vand der flere gange om dagen. Rent klart vand, som var godt at drikke og skønt at vaske sig selv og tøjet i. Og der var rigeligt af det. Men nu havde hans bedstemor forbudt ham at tage af det vand. Hans lillebror var blevet syg af at drikke det.

Det var hotellet, som havde trukket alt vandet ud af jorden, sagde Katans far.

Han fortalte tit om alt det vand de brugte på det store nye hotel. Der var vandhaner og brusehaner på hvert eneste værelse, så de hvide mennesker kunne drikke og vaske sig hele dagen, hvis de gad. Eller de kunne ligge og flyde udenfor i den store kunstige sø, som de kaldte et svømmebassin. Der strømmede frisk vand ind i bassinet, så der altid var køligt og rent. Og de vaskede tøj i kæmpestore maskiner. Masser af hvidt tøj, som de brugte til at lægge på bordene, hvor de hvide sad og spiste og på sengene hvor de sov. Og Katans far var selv med til at bruge spandevise af vand til at vaske gulvene. Og det hver eneste dag. Udenfor vandede de planterne omkring hotellet hele tiden – så de altid var saftige og grønne at se på.

Katan sparkede til en tør gren, så den raslende fløj ind i krattet. Så vadede han ud i det mudrede vand med sin dunk. Hvis han nu gik helt ud i midten af søen og tog af vandet i overfladen, så ville hans bedstemor nok ikke opdage, at det var vand fra søen. Forsigtigt lod han vand fra overfladen sive ind i dunken indtil den var fuld. Omhyggeligt fjernede han et par blade og nogle små vanddyr, som vimrede rundt i dunken. Vadede så i land og asede hen ad stien med vandet skvulpende ud af dunken.

Da han gik igennem majsmarken, der lå op af deres hytter, fik han øje på sin mor. Hun stod mellem de tørre majsplanter.

"Katan", kaldte hun og rettede sig op. Den frie hånd pressede hun ind i ryggen og svajede mens hun stønnede svagt. Hun drak direkte af dunken, da Katan rakte den til hende. Så smilede hun til ham og tørrede sig over munden og hen over panden med den bare arm.

"Skynd dig hjem til bedstemor, så de små kan få vand".

"Ja," mumlede Katan og hankede op i dunken. Hans mor havde ikke opdaget, at det var det dårlige vand fra søen. Han følte sig pludselig flov.

Men Katans bedstemor – hun opdagede med det samme, hvor vandet kom fra. Hun sad på jorden foran hytten under det store træ og flettede græsmåtter, mens hans mindste bror lå i hendes skød og sov. Katan fyldte vand i den tomme konservesdåse hun rakte frem mod ham. Så drak hun. Men spyttede det øjeblikkeligt ud igen. Vandet fusede ned over hendes store bare hængibryster og ned i håret på lillebroren, der sov hos hende.

"Det vand kan du give til hønsene!" skreg den gamle og kylede konservesdåsen efter Katan.

Han dukkede sig lynhurtigt og luskede hen og hældte vandet i hønsenes

drikkefad. De ilede klukkende til fadet fra alle sider for at drikke.

Hans små søskende stimlede osse sammen og stod og gloede ud af de møgbeskidte ansigter. De ville osse have vand, sagde de.

"Du gik ikke til brønden", som jeg sagde, skreg bedstemoren.

"Der er så langt", råbte Katan tilbage. "Jeg skal nå skolen".

Nu vågnede hans lillebror og jamrede sig. Bedstemoren vuggede ham beroligende og tørrede hans febervarme pande med en klud.

"Du går til brønden når jeg siger det", råbte bedstemoren og truede med en knyttnæve ad Katan.

"Vand er vigtigere end skolen".

"Læreren siger det er vigtigt, at lære noget", mumlede Katan.

Men han hentede alligevel det lange tov, som hans bedstemor engang havde flettet af tørret græs. Så hankede han op i den tomme dunk og vadede surmulende af sted igen. Han turde ikke andet.

Så kom han heller ikke i skole i dag. Pokkers osse. Han jekkede vredt på en fed larve, som mavede sig over stien. Indvoldene flød ud i en stor plamage. En flok hujende aber, som passerede stien længere fremme, fik følge af en sten, som Katan arrigt kylede efter dem. De hvinede hysterisk og skældte ud længe efter. Senere, da Katan nåede ud til hovedvejen, gav han sig til at småløbe. Helt inde i vejkannten. Han var bange for bilerne. De var farlige vilde jerndyr, som buldrede støvende forbi. Vejen var uendelig lang.

Da Katan langt om længe nåede ud til den afsvedne eng, hvor brønden lå, måtte han vente i evigheder på en flok kvinder, som stod og skvadrede, mens de trak vand op. Stadig snakkende, hjalp de hinanden med at anbringe de kæmpe-mæssige vanddunke på hovederne. Så skred de afsted, med de tunge beholdere balancerende på de knejsende hoveder. Flere bar osse deres babyer på ryggen.

Med lange hurtige tag firede Katan sin dunk ned i brønden. Et øjeblik var han bange for at græstovet ikke var langt nok. Vandet i brønden var sunket en hel del siden dagen før. Men så plaskede dunken heldigvis mod vandet mærkede han. Den fyldtes hurtigt. Han trak langsomt op, mens tovet sved i fingrene.

Vejen hjemad var den værste. Sådan var det altid, når han hentede vand. Han slæbte så skulderen gjorde ondt og armen føltes alt alt for lang. Solen bagte lodret ned. Og så længe han gik langs den store vej, buldrede bilerne ondsksfuldt forbi og lagde en grå hinde af støv over hans brune hud – og på vandfladen i dunken.

Ikke så langt fra brønden fik Katan øje på nogle af sine skolekammerater. De daskede af stedovre på den anden side af vejen. Bøgerne havde de i små bundter under armene.

"Hejsa, Katan!" var der én som råbte over til ham, - "ska' du ikke i skole?"

"Næh", mumlede Katan surt og asede videre med sit vand.

"Ka' I ikke se at Katan hellere vil gøre kvindearbejde", råbte en anden. De lo, hørte han – og der var en som hylede:

"Ska' du ikke bære vandet på hovedet, ligesom kvinderne..."

Katan fnysede, mens han slæbte videre. Sådan en idiot. At sige han skulle ta' vanddunken på hovedet. Det var kun kvinderne, som bar ting på hovedet.

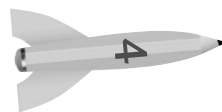
Kammeraterne kunne lige vente sig til i morgen. Han skulle nok komme i skole. Han ville stå op før solen – og liste hen til hotellet med dunken. De ville nok ikke opdage at han stjal vand, når han kom så tidligt.

Og så kunne han sagtens nå at komme i skole bagefter. For lære noget – det ville han.

Måske blev han så dygtig, at han osse en dag fik arbejde inde på hotellet. Inde ved alt det dejlige vand.

*Teksten er skrevet af Charlotte Blay, der har stillet den til Ibis' rådighed til LæseRaketten.
Teksten er taget fra "Pluk 1" 1981, Gjellerup*

Tænk engang...

... hvis du ikke skulle i skole. Umiddelbart lyder det dejligt at kunne sove længe og bruge tiden på andre ting end at læse danske noveller og lave problemregning. Men prøv at forestille dig, at grunden til, at du ikke går i skole måske er, at du bliver nødt til at arbejde for at bidrage til din families overlevelse, eller at du ikke kan komme i skole, fordi dine forældre ikke kan betale for din skolegang. Det kan også være, at skolen ikke vil lade dig komme til undervisning, fordi en i din familie har aids eller fordi du tilhører en minoritet i samfundet.

Uddannelse er en menneskeret

Uddannelse er en menneskeret, men en ret som 100 millioner børn og unge stadig nægtes. Det svarer til 20 gange Danmarks befolkning. Det er både ulykkeligt, uretfærdigt og en trussel mod børnenes fremtidige liv og muligheder for at deltage i det samfund, de lever i. Uddannelse er en rettighed, der er afgørende for at komme ulighed og fattigdom i verden til livs.

Alle børn i skole i år 2015

I april 2000 blev det på FN-topmødet i Dakar diskuteret, hvilke problemer verden står over for i forbindelse med at sikre Uddannelse for Alle. Med Dakar Erklæringen fra år 2000 er 164 lande, heriblandt Danmark, blevet enige om, at alle børn skal sikres en god, gratis grunduddannelse senest i år 2015.

En anden beslutning fra Dakarkonferencen er, at de rige lande skal være med til at sikre, at målet om Uddannelse for Alle bliver opfyldt. Danmark, og en række andre lande, har lovet at støtte de lande, der arbejder for at give alle adgang til uddannelse inden år 2015. Det bør ikke være mangel på penge, der begrænser fattige landes udvikling. Men i virkelighedens verden er det ofte tilfældet.

100 millioner børn og unge snydt for en uddannelse!

Selvom Danmark har prioriteret uddannelse som et af kerneområderne i den danske ulandsbistand og andre lande også arbejder for at sikre opfyldelsen af Dakarmålene, er der stadig lang vej, før alle børn kan få en god, gratis uddannelse.

Der er stadig mere end 100 millioner børn i verden, der ikke kommer i skole. Det svarer til, at alle børn i EU og USA ikke gik i skole. 100 millioner er et uover-skueligt tal og det vil koste 40 milliarder kroner hvert år at sikre, at alle børn kommer i skole. Det har vi ikke råd til, vil nogle mene, men det nødvendige beløb svarer blot til 3-4 dages globalt militærbudget hvert år frem til 2015.

Du kan med din deltagelse i kampagnen Hele Verden i Skole være med til at understrege at alle børn har ret til uddannelse og hjælpe med at nå målet om god, gratis uddannelse for alle i 2015.

Udbytte af undervisningen

AF CHRISTIAN ISAAC

"All right, alle sammen. Det var så det. Nu skriver I det ned – trin for trin - så klart som muligt." Hr. Jones lagde kridtet væk og begyndte at vaske sine hænder ved vasken i laboratoriet. Det var ligesom Pilatus i Bibelen, der vaskede sine hænder og lagde sagen fra sig.

"Undskyld, sir," lød en dyb stemme nede bag i klassen, "hvad er formålet med dette forsøg?"

Hr. Jones smilede ved sig selv. Han vidste præcis hvad Amara var ude på. I den senere tid havde hr. Jones gjort det til en vane at stille Amara et par kontrollerende spørgsmål efter hvert forsøg. Grunden var, at Amara ikke klarede sig så godt og sjældent stillede et spørgsmål i klassen. Det vil sige indtil for nylig, for Amara havde fundet ud af at hvis han selv stillede et spørgsmål først, var det lærerens tur til at svare. Desværre stillede han uvægerligt spørgsmål som hr. Jones sagde "manglede intellektuel dybde".

"Amara, du kan selv fortælle mig hvad formålet er med dette forsøg."

Der blev stille i klassen. Amara havde ikke ventet, at situationen blev vendt om. Tidligere på året havde hr. Jones forsøgt at behage Amara for at få ham ud af sin skal, men nu havde Amara fået gjort timerne til regulære krydsforhør. Amara forblev tavs, og de mindre drenge begyndte at smågrine. Især én havde vendt sig med et stift grin mod den kæmpestore Amara.

"Han vil slet ikke svare når Ngombu griner og stirrer på ham," brølede hr. Jones til den lille fyr. "Kom nu, Amara. Hvorfor tror du, at vi har taget alle disse bægerglas og reagensglas frem?"

"For at lave et forsøg," svarede Amara triumferende.

"Selvfølgelig, ja, det ved jeg, men hvilket forsøg?"

Der blev igen stille. Så bredte latteren sig, og Ngombus brede grin ville have gjort cheshire-kattens til skamme.

"All right, Amara. Men hør du her. Det kan siges sådan: et formål med at lave noget er grunden til at lave det. For eksempel, så prøver jeg at gennemgå det her forsøg med jer, fordi jeg vil have, at I skal forstå det. Den fjolledede Ngombu griner ad dig, fordi han ikke ønsker at forstå det. Lad mig nu stille dig et spørgsmål. Hvorfor gik du for eksempel hjemmefra i morges og spadserede hele vejen til skole?"

"Øh, fordi... min far er for fattig til at købe en cykel til mig, sir."

Klassen brølede af grin.

"Stille," brølede hr. Jones tilbage. Han prøvede igen.

"Amara, det var ikke det jeg mente. Jeg mente, hvorfor blev du ikke bare derhjemme. Hvorfor gik du hjemmefra imorges?"

"Jeg gik ikke hjemmefra imorges, sir," sagde Amara selvsikkert.

"Hvad mener du? Hvor sov du i nat?"

"Hos min onkel. Mit eget hus ligger i landsbyen, sir."

Det forbavsede udtryk i hr. Jones' ansigt skiftede til uro og derpå til medlidenhed. Han kunne ikke tro sine egne ører.

"Hør her, Amara – og det gælder også jer andre," han kiggede ned på Ngombu. "Formålet med forsøget er at finde ud af, hvordan kuldioxid virker på kalkvand. Er det klart, Amara? Er det klart, elever?"

Hr. Jones skyndte sig ind ved siden af i det lille lagerrum, tilsyneladende for at hente flere kemikalier, men i virkeligheden for at overvinde chokket.

"Pyh, du store! Hvordan kan nogen være så dum?" mumlede han ved sig selv. Han ville ikke tage modet fra drengen, især ikke nu hvor han var begyndt at vise interesse for forsøgene med luftarter. Han ville støtte Amara i at få noget selvtillid og deltage aktivt i klassens diskussioner. Hidtil var det kun lykkedes ham at fremkalde en lattersucces for resten af klassen. Han mindedes den dag, da han havde præsenteret emnet kuldioxid. Problemet var begyndt da klassen havde forsøgt at beskrive luftarten med to kendetegn. Amara havde sagt: For det første har den en ulækker lugt ligesom rådne æg; for det andet kommer den fra tarmene hos folk der har forstoppelse. Hvor Amara havde sine begreber om kemi fra, anede hr. Jones ikke.

Amara var tydeligvis den største og ældste dreng i klassen, og det var klart, at han var klassens dumme dreng. Det var for ganske nylig, at han var begyndt at vise nogen som helst interesse for timerne. Han sad altid bagest i klassen og lugtede uværgerligt af tobak og mampama, en stærk, lokal palmevin.

Efter kemitimen, kaldte hr. Jones Amara ind i det lille lagerrum som ligefrem var hans tilflugtssted.

"Amara, du må blive efter skole og gennemføre forsøget sammen med mig. Er det forstået?"

"Ja, sir." Amara sagde det uden den mindste smule modvilje. Hr. Jones var

forbavset. Han blev endnu mere forbavset da han fandt drengen tålmodigt ventende uden for døren til laboratoriet efter skoletid. Under normale omstændigheder ville Amara ganske belejligt have glemt aftalen.

En time og syv-otte filtreringer senere kunne Amara gennemføre filtreringen af en mættet kalkopløsning. Han syntes, det var sjovt at blæse ned i den farveløse væske indtil den blev tåget og mælkeagtig.

"Kan du se, hvor nemt det går?" spurgte hr. Jones og så meget tilfreds ud med sig selv. Det var hans andet år som lærer i landet. Han havde fem års undervisningserfaring i England, men få var de tilfælde i hele hans tid som lærer, der kunne måle sig med denne triumf. At kunne lære en dreng som Amara at lave et sådant forsøg helt på egen hånd, det var sandelig en sejr.

"Jeg tror, at lærerstanden ville drives til vanvid hvis der ikke en gang i mellem var en udfordring som Amara – men kun en gang imellem," tænkte hr. Jones ved sig selv. Han var så tilfreds med sig selv at han slækkede lidt på sin sædvanlige, høgeagtige årvågenhed – ellers ville han have savnet en lille pakke kalk, nogle reagensglas og nogle sugerør da de pakkede sammen.

Amara traskede det sidste stykke ad den sti der førte ud til hans landsby. Han var lidt sulten og tænkte på om hans forældre var hjemme eller ude i marken.

"Selvfølgelig er de hjemme," huskede han på. "Det er fredag. Bønderne bliver hjemme om fredagen, for det er om fredagen, at alle onde ånder farer rundt i skov og krat."

Han tænkte på hvad hr. Jones ville sige til dét. "Ja, hr. Jones... Han er en helt god kemilærer. Han kan sit stof, men han har ikke det som vi mænd kalder sund fornuft." Amara lo for sig selv. "Orv, jeg kan ikke vente med at komme ud til landsbyen. Jeg skal vise dem, at jeg har lært noget i skolen – en hel masse." Hans tanker gled tilbage til de pinlige spørgsmål bønderne altid stillede ham. Hvad lærer du i skolen? Doktor? Sagfører? Har du ikke snart lært nok? Eller, hvor mange bøger har du læst nu? "Nu skal jeg vise dem, at jeg har lært noget i skolen – ja, en hel masse."

Landsbyen Kalu lå kun 8 km fra Sengu hvor både det berømte missionshospital og Metodisternes Mellemsskole lå. Kun få bønder kom til hospitalet. De fleste havde mistet deres interesse da den hvide doktor havde startet sin kampagne mod rotter. Han sagde, at mennesker ikke skulle have noget at gøre med rotter – og da slet ikke spise dem. Han sagde, at rotterne var grunden til den seneste epidemi, den frygtelige lassa-feber. Selvom missionens læge havde gjort sig umage med at forklare hvilken slags rotte han mente, havde folk opfattet det

som om han mente rotter i al almindelighed. Landsbyerne i omegnen af Sengu fandt det ikke nødvendigt at kommunikere med hospitalet eller skolen, og Kalu var ingen undtagelse. Amara var blevet meldt ind i skolen af sin onkel, under tvang og meget mod sine forældres ønske. Hans forældre beklagede sig mindre når onklen hver fredag sendte Amara ud til landsbyen, så han kunne blive weekenden over. Denne ordning havde fungeret siden han gik i underskolen, og den syntes at passe alle parter. Han var den eneste skoledreng i landsbyen, han kunne danse reggae og cavacha, og han kunne tale og læse engelsk. I bøndernes øjne var disse færdigheder mere til pynt end til nytte.

Da Amara ankom, opdagede han til sin glæde, at der var sat en tallerken ris til side til ham. Det gjorde hans mor altid om fredagen. Det var noget af det bedste ved at komme hjem til landsbyen.

"Far, jeg har noget vigtigt at fortælle dig," sagde han mens han slikkede tallerkenen ren.

"Hvad?" spurgte den gamle med en vis uro i stemmen. Han satte sig op i hængekøjen som han havde ligget og svinget dovent i. Han tog sig et sug af piben, og en endnu tykkere røgring snoede sig op langs lervæggen.

Han ventede. Det var ikke så tit hans søn havde noget vigtigt at sige.

"Jeg mener noget vigtigt, noget som hele landsbyen kan nyde godt af."

"Hvad taler du om?" Den gamle så bekymret ud.

"Kom med ind på mit værelse. Så skal jeg vise dig det."

Amara gik forrest ind i værelset, som var oplyst af en gammel stormlygte hvis glas var gået i stykker. Stemmerne dæmpedes til en hvisken som bag lukkede døre. Amara afslørede mysteriet.

"Du spørger mig så tit, hvad jeg lærer i skolen," sagde Amara mens han så ned på den imponerende samling af reagensglas og bægerglas på sengen. "Jeg har aldrig fortalt dig om det, fordi jeg ønskede, det skulle være en overraskelse. Som du selv kan se nu, har jeg lært at være læge."

Den gamle så fra reagensglassene hen på sin søn og tilbage igen. Hans øjne duggede.

"Min søn, jeg ved ikke rigtig, hvordan jeg skal fortælle mor det, men uanset den rottehistorie så er jeg stolt af dig."

"Du skal ikke være bange, Far. Det her har ikke noget at gøre med rotter. Jeg mener, for min skyld kan folk spise hvad de vil. Min opgave er at helbrede, og jeg kan kurere henved tyve forskellige sygdomme."

Den aften gik rygtet, at Maada Mdulus søn var lige så god, hvis ikke bedre end den hvide doktor som skar folk op og syede dem sammen igen.

"Forskellen er," forklarede en ældre mand en lille gruppe ivrige tilhørere, "at i Amaras tilfælde kan I se selve sygdommen i vandet. Har den hvide doktor nogen sinde vist jer det?"

Da nyheden var kommet ti munde videre, tilskrev man Amara langt større ting som kun Jesus havde overgået.

Amara brugte hele lørdagen og søndag formiddag på at tage sig af de enfoldige bønder som pustede ned i det klare vand og så det blive mælkeagtigt for øjnene af sig. På bordet lå skolerationen af vitaminpiller som forsvandt ned i halsen på bønderne for en leone per styk. Amara ville have taget en højere pris for pillerne, men hans far havde i tide grebet ind til fordel for bønderne. I stedet fandt Amara hurtigt ud af at han nemt kunne ordinere to piller til voksne og forøge sin indtjening. Han vidste også hvem af bønderne der havde råd til mere, og fandt på en metode der fik dem til at tage to behandlinger. Kraften i pillerne viste sig når de "behandlede" patienter kom tilbage for at se om de var blevet helbredt. Nogle fik et glas med almindeligt vand at blæse ned i. De som havde råd til endnu en behandling, fik igen et en filtreret kalkopløsning at blæse i. Den mælkeagtige væske havde en knusende virkning på ofrene som villigt gik ind på endnu en behandling.

"Forstår I, nogle af jer har haft sygdommen temmelig længe. Der skal to behandlinger til for at kurere de alvorlige tilfælde," forklarede Amara. Da man var nået til søndag eftermiddag, var alle bønderne blevet erklæret helbredt af Amara.

Mandag morgen i skolen indgiver ikke altid eleverne den energi og årvågenhed man kunne forvente. Lærere må sørgmodigt indstille sig på at det kun er begyndelsen på endnu en uge, og eleverne er alt andet end friske og parate til at arbejde. Alligevel er mandag morgen det tidspunkt som lærerne fra tidernes morgen har valgt til at sige: "Jamen, I havde jo hele weekenden til at læse lektier."

Hr. Jones var ingen undtagelse. Da han gik ind til kemitimen, sang han næsten: "Good moorgen, alle sammen. Hvor mange har lavet opgaven?" Alle hænder skød i vejret, undtagen Amaras.

"Amara, har du ikke løst opgaven?" spurgte hr. Jones, halvt bedende, halvt truende. Efter den frugtbare fredag eftermiddag forventede han, at drengen i det mindste havde forsøgt.

"Nej, sir."

"Og hvorfor ikke," kom det vredt fra hr. Jones. Han kunne have slået Amara for panden. Han stod med armene over kors og stirrede med vantro, røde øjne

på drengen. "Du havde hele weekenden til det, men nej! Du mente, at du havde bedre ting at tage dig til."

Den grinende Ngombu havde vanen tro vendt sit cheshire-grin mod den store dreng.

"Jamen, jeg...tog... hjem til landsbyen, sir, og ... og ..."

"Årh, hold kæft. Den er god med din landsby! Jeg kender den historie alt for godt. Du laver den opgave lige nu med det samme."

Hr. Jones for ind i sit lille tilflugtssted for at køle af og vaske sagen af sine hænder. "Det er kun tre dage siden jeg gennemgik det hele med ham ti gange. Hvordan han nogensinde skal få udbytte af undervisningen, det fatter jeg ikke."

Teksten er venligst udlånt af Forlaget Hjulet. Den er udgivet i tekstsamlingen: "Undervejs. Afrika fortæller." Vagn Plenge (Red.) 1999, AKS, Hjulet.

Min bror er min fjende

AF CHARLOTTE BLAY

Han lukker altid øjnene, når han skyder. Tænk, om han fik øje på sin bror. Jonatan er 15 år og soldat i Nicaraguas sandinisthær. Og broderen er med hos contra'erne.

Hans dregehænder knuger maskinpistolen, som om det gjaldt livet. Hans krop virker træt, skønt den endnu ikke er fuldvoksen. Men blikket i øjnene har en erfaring og en smerte, som hos en hårdt prøvet gammel mand.

Jeg fik aldrig hans rigtige navn. Ved kun at hans dæknavn er Jonatan. At han er 15 år. At han er soldat i Nicaraguas sandinisthær. Her er aldersgrænsen for militærtjenesten normalt 17 år. De har åbenbart været nødt til at skrab bunden. Han står langt fra hjembyen Managua og vogter floden Rio Coco, der markerer grænsen til Honduras. Efter Nicaraguas regeringsskifte strømmer flygtningene hjem over floden. Mere end 20.000 miskito-indianere forlod deres landsbyer. Mange sendt på flugt af sandinisternes kugler. De kommer sejlene tilbage i de smalle træstammekanoer med deres ejendele. Tøjbylter, høns i kasser, grise og magre hunde. De vil hjem og dyrke jorden ved flodbredderne. Hjem og bygge deres bombede og nedbrændte byer op. Hjem til traditionerne og de døde slægtninges grave. FN's flygtningehøjkommissariat overvåger oversejlerne sammen med sandinistiske grænsevagter. Blandt dem drengen med dæknavnet Jonatan.

Våben er legetøj

Sammen med en tysk børnelæge fra UNICEF skulle jeg følge repatrieringen af miskito-indianere oppe ved floden. Vi fik plads i ladet på et militærkøretøj fyldt med soldater. Flere af dem fik mig til at tænke på spejderdrengene. Deres kluntede bevægelser. Den barnlige fnisen. Men deres løsagtige omgang med våbnene foruroligede mig. Mellem sækkene med såsæd og bønner til flygtningene flød deres ammunition og maskinpistoler. Jeg fik fødderne viklet ind i bærestropperne. Mærkede en revolver gnubbe mig i siden. Kunne i lang tid ikke få øjnene fra fyren, som stod i det skrumplende lad og legede med en håndgranat.

Turen til floden tog seks timer gennem et bølgende landskab af spredte pinjetræer og afbrændte græsstepper. Langs den hullede grusvej var hist og her rejst små kors ved siden af rustne, minesprængte bilvrage. Et sted lå en soldaterhjelme og vippede i vejstøvet.

"Hvad er der sket her?" spurgte jeg og følte mig ubehageligt tilpas.

En af de mere modne soldater i lastbilen trak hovedrystende på skulderen:

"De unge smider deres udstyr væk i protest over at være i militæret"

"Hvor længe har du været soldat?" spørger jeg.

"Snart et halvt år", siger han og fortæller mig sit dæknavn og sin alder, mens han ser på mig med de øjne. Nu er det mig der må kigge væk. Men jeg mærker, hvordan han ser og ser på mig. Måske fordi jeg er kvinde. Der er langt mellem kvinderne heroppe. Måske fordi jeg aldersmæssigt kunne være hans mor. Der er endnu længere hjem til hans mor.

Han begynder i hvert fald at snakke om sin mor. Militæret tog ham en aften, han var i biografen med vennerne. De har en taktik, hvor de hverver nye soldater ved at omringe biografer og diskoteker og pille de unge fyre ud og køre dem bort. Hans mor fik ikke besked. Måtte selv finde ud af, hvor han var. Hun prøvede at overtale myndighederne til at lade ham gøre det skoleår færdigt. Men nej.

Han havde en drøm om at få arbejde i en af Managuas store banker. Hans lærer sagde han havde sans for tallene, men den drøm er forsvundet, som røgen fra de afbrændte landsbyer ved floden. Nu er hans mor alene med fire mindre søskende. Han plejede at passe dem, mens hun solgte grøntsager på markedet. Give dem bønner og ris og sådan. Han kan godt koge ris, forsikrer han.

Hans mor siger at grøntsagerne snart er dyrere at købe fra bønderne, end det hun kan sælge dem for. Men det bliver nok anderledes nu.

Længe ser han på mig uden at sige noget. Studerer mig. Hans barneansigt er dybt alvorligt. Så kommer det:

"Min mor stemte på contra'erne".

"Nå?"

Han siger ikke mere.

Jeg spørger om hans far. Hvor er han?

"Død."

Han hoster og puster røgen ud og tværer skoddet ud i jorden med militærstøvlen. Tværer og tværer. Men han regner med at hans storebror lever. Et eller andet sted i Honduras. Indtil for nylig kom der i hvert fald penge fra ham til moderen af og til. Dollars.

"Hvad laver din bror?"

"Soldat."

"Contra?"

"Ja." Han kniber munden så hårdt sammen, at læberne næsten forsvinder. Jeg giver ham en ny Prince og tænder for ham. Røgen, han puster ud, tilslører øjnene.

"Hør, har I aldrig fri. Orlov. Går ud og morer jer og sådan?"

Jeg prøver at få stemmen til at lyde munter.

Han nikker. "Sidste gang gik vi på diskotek nede i Porto Cabezas. Vi havde splejset om en pakke smøger. En af kammeraterne havde en revolver i bæltet. Han var sådan en idiot, at han skød sig i foden, da han stak hånden i lommen efter tændstikkerne."

Jonatan griner, men latteren når ikke op i øjnene.

"Måske var han alligevel ikke sådan en idiot", fortsætter han, og øjnene søger over til gravene.

Vennen blev sendt på hospitalet i Managua. Tilbage til muligheden for skolegang. De andre ligger derovre. De var på en mission kort efter.

Det evige mareridt

Vi står og ryger. Det usagte hænger i luften som en rådden lugt, der forpester fuglenes sang i træerne. Så kommer det frem, uden at jeg spørger.

Han er bange! Pisse-bange! Det gælder om at skyde. Bare skyde ad helvede til, ellers er det dig selv, der bliver skudt. Han ved ikke engang om han har slået nogen ihjel. Han lukker altid øjnene når han skyder. Tænk, hvis han fik øje på sin bror.

Han har mareridt om natten. Der ser han broren og alt blodet... Vennerne og alt blodet... Hører, når de skriger.

Hans stemme er lille og mat, og det er tydeligt, at han har besluttet sig til at skifte emne.

"Har du nogen børn?" siger han og peger på mig med maskinpistolen. Jeg tager fat i løbet og drejer det venligt i en anden retning.

"Ja." Mit smil er kun en grimasse, der ikke kommer indefra. Han vil vide noget om mine børn. Men jeg kan ikke få begejstringen frem i stemmen, mens jeg forsøger at fortælle ham, hvordan de unge lever i mit hjemland.

Og tilbage i Danmark har jeg svært ved at fortælle mine børn om ham. Jonatan. Soldaten.

Artiklen er skrevet af Charlotte Blay, der har revideret enkelte afsnit til LæseRaketten. Tidligere har artiklen været bragt i Berlingske Tidende d. 8.5. 1990.

Sandinisterne og Contra'erne

Sandinisterne er opkaldt efter den nicaraguanske oprørsgeneral Augusto Cesar Sandino, der var leder af befrielseskampen i Nicaragua i 1927-1933.

I 1979 opstod en folkelig revolution i Nicaragua, der tog navn efter Sandino. USA ønskede ikke at kommunismen skulle sprede sig, og da sandinisternes værdier på mange måder lå tæt op af de kommunistiske, ville USA have styret væltet. USA finansierede derfor en contrahær, som skulle bekæmpe sandinisterne. Sandinisterne fik til gengæld støtte fra det kommunistiske Sovjetunionen, som leverede våben til hæren. Børnesoldater kæmpede på begge sider. Kampene mellem sandinisterne og contra'erne fortsatte indtil 1990, hvor en borgerlig regering vandt valget i Nicaragua.

Børnesoldater

Der er stadig mange børn i dag i hele verden, der kæmper som soldater i blodige krige. Senest har man set det i Liberia og Congo. Børnene kan være helt ned til 5-6 års alderen, når de bliver fjernet fra deres familie. Der kan gå flere år før de ser familien igen, mens de arbejder som soldater. Mange af disse børn kommer aldrig i skole.

Om forfatterne

Hanne Plaetner (1938)

Hanne Plaetner er født i Fåborg. Hun begyndte at læse tidligt og startede med at læse Grimms eventyr. I løbet af de sidste år af 2. verdenskrig, gik Hanne alene på biblioteket for at låne bøger, for at hun kunne læse mere.

Hun er uddannet musikpædagog og har undervist blinde børn i musik. I dag er Hanne pensioneret, men skriver stadig bøger. Sammen med Hanne Jørgensen har hun udgivet de to bøger: "Fie flytter frem og tilbage" og "Du er ikke så dum, Jasin!". Det er uddrag af den sidste, som du kan finde i LæseRaketten.

Hanne Jørgensen (1949)

Hanne Jørgensen er født i Herning. Hun var vild med at gå i skole og læse bøger, da hun var barn. Hanne er uddannet lærer og arbejder som skolelærer. Det var tilfældigt, at hun begyndte at skrive børnebøger, men hun vidste, at sjove børnebøger er efterspurgt fra hendes stilling som skolebibliotekar.

Charlotte Blay (1938)

Foto: Jørgen Windfeldt

Charlotte Blay er vokset op i Svendborg som datter af en skipper. Hendes far fortalte de værste skipperhistorier, når han kom hjem fra sine rejser på verdenshavene. Charlotte blev inspireret af hans historier og begyndte selv at finde på historier. Den første bog, hun skrev, hed "Hyldehytten" og udkom i 1970. Hun rejser rundt i verden og har opholdt sig hos masaikrigere i Kenya, aboriginals i Australien, meskitoinianere i Nicaragua, sortfodsindianere i Rocky Mountains og eskimoer i Grønland. Hun har skrevet historier om børn i Ghana og Vietnam og i 1999 levede hun blandt gadebørn i Honduras.

Niki Daly

Niki Daly er sydafrikaner og har tegnet siden han var barn. Han har gået i skole i Cape Town i Sydafrika og da der dengang ikke var formningstimer på hans skole, lærte han at tegne derhjemme, ved at tegne tegneserier af fra avisen. I dag arbejder han som illustratør/tegner og forfatter.

I 1978 udgav han sin første bog og siden har han skrevet og illustreret utallige bøger, hvoraf flere også er oversat til dansk. De fleste af Niki Dalys børnebøger handler om børns liv i Afrika, især om børn fra Sydafrika, hvor han selv er vokset op. Han har blandt andet skrevet "Tag den med ro, Songololo", "Kwela Jamela & Julie" og "Kwela Jamela, Afrikas Dronning".

Christian Isaac (1949)

Christian Isaac er født i Sierra Leone i Vestafrika. Han har læst engelsk og filosofi, og har derefter undervist på forskellige skoler i Sierra Leone og Liberia.

Lene Kaaberbøl (1960)

Foto: Morten Holtum

Lene Kaaberbøl har skrevet bøger fra hun var helt ung. Faktisk var hun ikke mere end 15 år gammel, da hun udgav de første to bind i Tina-serien, der handler om pigen Tina, hendes venner og hendes heste. Hun har siden den gang skrevet mange bøger, både til børn og til voksne. De fleste af jer kender nok Lene Kaaberbøl fra hendes fantasybøger. Hun har skrevet "Sølvhesten", "Isfuglen" og "Hermelinen", som handler om den iltre Katriona. Hun er også forfatter til de fire populære Skammer-bøger; "Skammerens Datter", "Skammertegnet", "Slangens gave" og "Skammerkrigen", og op til i alt ni bøger om pigerne fra W.I.T.C.H.

Ole Lund Kirkegaard (1940-79)

Foto: Jo Selsing

Ole Lund Kirkegaard har skrevet nogle af de mest læste danske børnebøger. Han var uddannet lærer, og han fortalte ofte sine historier til børnene i skolen, inden han skrev dem ned. I kender nok alle sammen flere af hans bøger. Han har blandt andet skrevet "Lille Virgil", "Orla Frø-snapper", "Hodja fra Pjort", "Gummi-Tarzan" og mange flere.

Tænk engang...

... hvis du kunne springe frem i tiden og lande i år 2015. Klokken er 10.15 og du går en tur rundt i verdens gader. Der er noget, der er forandret. Hvor er alle de børn, der tidligere tilbragte dagen i vejkanterne i færd med at sælge riskager eller andre varer? Ude på markerne er det kun voksne, som luger og sår nye risplanter. Og du kan heller ikke se nogen børn, der slæber vand hjem fra brønden. Du kigger ind i en af tændstikfabrikkerne, og heller ikke der, er det muligt at få øje på nogen børn. Hvor er de henne?

Da du kommer forbi en skole i Afrika, hører du børnestemmer. Det er børn, der læser op af en bog. I Latinamerika er der frikvarter, og nogle af børnene spiller fodbold. Andre leger tagfat. I Asien bliver der lavet matematikstykker på livet løs...

Tænk engang, hvis vi når målet om Uddannelse for Alle. Så vil du kun kunne finde børn, der går i skole i år 2015...

Ibis og uddannelse

Ibis er en dansk u-landsorganisation, der arbejder med uddannelse og udvikling i 12 forskellige lande. Vi mener, at det er nødvendigt at arbejde med uddannelse, fordi uddannelse er vejen ud af fattigdom.

Du kan læse mere om Hele Verden i Skole og børns rettigheder på www.ibis.dk/abc

HELE VERDEN
i SKOLE

Ibis
Uddannelse skaber udvikling